

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

6^E JAARGANG

WOENSDAG 23 NOVEMBER 1921

No. 308

INHOUD

	Blz.
IS DE STAAT TE SOLIDE? door <i>Prof. Mr. Ant. van Gijn</i> ..	1011
Melk en Zuivel in Nederland III door <i>G. J. Blink</i>	1013
Een wijziging van de Deutsche Inkomstenbelastingwetten van 1920 en 1921 door <i>Mr. Dr. A. Spanjer</i>	1015
Londensche Correspondentie	1017
AANTEEKENINGEN:	
Sumatra's Oostkust in 1920	1018
Kosten van levensonderhoud in Denemarken	1019
Kleinhandelsprijzen	1020
De weekstaat der Javasche Bank	1020
OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN	1020
MAANDCIJFERS:	
Giro-kantoor der Gemeente Amsterdam	1021
Résumé uit het „Monthly Bulletin of Statistics”	1021
Giro-omzet bij de Nederlandsche Bank	1022
Postchèque en Girodienst	1022
Rijkspostspaarbank	1022
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	1022—1029
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

INSTITUUT

VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

Algemeen Secretaris: *Mr. G. W. J. Bruins.*Assistent-Redacteur voor het weekblad: *D. J. Wansink.*Secretariaat: *Pieter de Hooghweg 122, Rotterdam.*Aangeteekende stukken: *Bijkantoor Ruige Plaatweg 37.*Telef. Nr. 3000. *Telegr.adres: Economisch Instituut.*Postchèque- en girorekening *Rotterdam No. 8408.*

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 25,— per jaar. Losse nummers 50 cents.

Leden en donateurs van het Instituut ontvangen het weekblad gratis.

De verdere publicaties van het Instituut uitgaande ontvangen de abonné's, leden en donateurs kosteloos, voor zoover daaromtrent niet anders wordt besteld.

Advertenties f 0,50 per regel. Plaatsing bij abonnement volgens tarief. Administratie van abonnementen en advertenties: *Nijgh & van Ditmar's Uitgevers-Maatschappij, Rotterdam, Amsterdam, 's-Gravenhage.*

21 NOVEMBER 1921.

In den toestand van de geldmarkt kwam wederom weinig verandering. De rente voor particulier disconto was ongeveer 4% pOt., met zeer geringen omzet. De prolongatierente was, vooral in het begin der week door de storting op de Indische leening, iets hooger; maar liep daarna weder terug; 4½ pOt.—4 pOt.—4½ pOt.

Bij de heden gehouden inschrijving op honderd miljoen schatkistpromessen kon niet het geheele bedrag geplaatst worden. Toegewezen werden 67½ miljoen gulden drie-maands promessen à f 987,99 en bijna 4 miljoen gulden zes-maands promessen à f 980,—, gevende een disconto van 4% en 4½ pOt.

De wisselmarkt was deze week zeer stil en over het algemeen zonder groote schommelingen. Vooral Londen was zeer stabiel. Het verschil tusschen hoogsten en laagsten koers bedroeg meestal nauwelijks ½ cent. Overigens waren francs en dollars nog al sterk aangeboden, zoodat deze wissels niet onbelangrijk terugliepen. In Rumenië werd een moratorium van buitenlandsche schulden afgekondigd. Als motief gold de speculatie in Lei te beletten. Het gevolg was, dat de handel in Lei geheel onmogelijk werd en op de meeste beurzen werd stopgezet. Naar de voornaamste beursplaats voor de Roemeensche wissel, Parijs, werd een regeeringsonderhandelaar gezonden, om te trachten een overeenkomst tot beteugeling van de speculatie af te sluiten en de goedkeuring op de genomen maatregelen te verkrijgen, daar de wel zeer krasse maatregel van het stopzetten van het geheele buitenland-sche betalingsverkeer terecht groote verontwaardiging had verwekt.

LONDEN, 19 NOVEMBER 1921.

Het aanbod van crediet, dat reeds aan het einde der vorige week een inkrimping ondervond, werd deze week schaarscher. De geldmarkt was zelfs genoopt den bijstand van de Bank of England in te roepen en op Woensdag en Donderdag werden eenige bedragen voor een week à 5½ pOt. opgenomen.

Hernieuwing van daggeld vond plaats tegen 4 pOt. en nieuw geld deed over het algemeen eveneens 4 pOt., hoewel bij gelegenheid ook posten tegen 5 pOt. werden afgesloten. 7-daagsgeld bleef 3½ pOt.

De omzetten aan de disconto-markt waren gering en overeenkomstig de vastere stemming waren de disconto's hooger:

2-maands bank-accepten	4 pOt.
3- " " " "	3½/100—4 pOt.
4- " " " "	3½/100—4 " "
6- " " " "	4½ pOt.
3- " prima handelswissels	4¾—5 pOt.
6- " " " "	5½ pOt.

IS DE STAAT TE SOLIDE?

Als een Staat ten gevolge van opdrijving der uitgaven de beide einden van zijn gewonen dienst niet meer bijeen kan krijgen, dan is het begrijpelijk, dat vooral bij hen, die, om welke reden ook, liever zouden zien, dat de uitgaven niet werden ingekrompen, een sterke neiging ontstaat om te trachten den gewonen dienst (exploitatie-rekening) te ontlasten door uitgaven over te schuiven naar den buitengewonen dienst (kapitaalrekening). En als men dan ergens iets vindt, dat inderdaad op zichzelf wel op goede gronden naar

de kapitaalrekening kon worden overgebracht, dan dringt men daarop aan, zonder zich af te vragen of er wellicht ook wederkeerig zaken op de kapitaalrekening staan, die daar bij een behoorlijk beheer niet thuis behooren. Het is menselijk! Het spreekt wel van zelf, dat die neiging thans buitengewoon sterk is en daarom is het wenschelijk om eens niet op één bepaald punt, maar in het algemeen, na te gaan, of er bij onzen staatsdienst misschien termen zijn om de exploitatierekening te ontlasten, omdat het thans voor den Staat geen tijd is om kapitaal te vormen voor de toekomst, en evenmin om het tegendeel te doen, omdat struisvogelpolitiek nooit zoo gevaarlijk is, als in tijden van slechte financiën. Wat behoort op den gewonen dienst? In uitgaaf alles, waardoor de Staat armer wordt, iets verbruikt, in ontvangst alles, waardoor hij rijker wordt. Niet meer maar ook niet minder.

Uitgaven in geld, door welke de Staat niet armer wordt, die eenvoudig bestaan in omzetting van staatsgeld in eenig goed, dat langen tijd of blijvend dienst kan doen of wel in omzetting van geld in een vordering op een soliden debiteur, welke te zijner tijd weer in geld zal veranderen, zulke uitgaven maken den Staat niet armer, zijn geen vertering. En ontvangsten, verkregen door opoffering van goed van blijvend nut of door afbetaling van vorderingen of het aangaan van schulden maken den Staat niet rijker, kunnen dus niet dienen tot dekking van verteringen. Die uitgaven en ontvangsten zijn geen vermogensvermeerderingen of verminderingen, doch eenvoudig verschuivingen in den aard van het bezit en de schuld die het vermogen (al of niet negatief) vormen. Ze behooren dus op den buitengewonen dienst thuis.

Echter wordt de Staat ook wel eens armer zonder geld uit te geven. Alle rijksgebouwen en werken worden elk jaar een jaartje ouder en komen nader bij het oogenblik, dat ze technisch of in verband met veranderde eischen, onbruikbaar zijn. Behalve grond wordt alles in de wereld op den duur opgebruikt, elk jaar een beetje, en die jaarlijksche verarming, schoon niet in een gelduitgave bestaande, moet ook ten laste van den gewonen dienst komen; slechts onder die conditie kunnen zaken van langdurig, maar niet eeuwigdurend nut bij aankoop of stichting ten laste van de kapitaalrekening worden gebracht. Ook wordt de Staat zonder geld uit te geven armer door iets thans te verbruiken en niet te betalen, doch daarvoor een schuld aan te gaan. Daaraan twijfelt wel niemand, als hij de schuld duidelijk ziet tot stand komen. Maar het is ook het geval, als de schuld nergens wordt geboekt. Dit geval komt o.a. aldus voor. De Staat geeft iemand een traktement van f 3000 en zegt hem pensioen toe. Een becijfering leert, dat om dat pensioen in de toekomst te betalen (met alle goede en slechte kansen deswege, zooals vroeg sterven of lang leven) jaarlijks een bedrag, gelijk aan 10 pCt., van het traktement is te reserveeren. Feitelijk is dan de belooning f 3300 (en slechts als het werk van den man dit bedrag waard is, mag de Staat hem aanstellen), waarvan echter maar f 3000 wordt uitbetaald. Als de Staat nu niet daarnaast f 300 reserveert voor de toekomst, dan verarmt hij; immers hij verbruikt voor een waarde van f 3300 en draagt thans slechts een last ter waarde van f 3000. Ja, het wordt elk jaar erger, want de f 300 zijn er op berekend dat zij, totdat het pensioensrecht afgelopen is, rente op rente belegd zullen worden. Onze Staat handelt aldus in zake de eigen pensioenen (de bovenstaande cijfers zijn fictief).

Hiertegenover staat intusschen, dat de Staat ook wel rijker wordt zonder dat het uit de boeken blijkt. Als hij namelijk pensioenen betaalt, die feitelijk een schuld zijn in vroeger jaren aangegaan en hij brengt de betalingen ten laste van zijn gewonen dienst, dan doet hij schuld af uit gewone inkomsten en wordt dus rijker.

Denige jaren geleden is er ter zake van het dienstjaar 1913 een berekening gemaakt van al de posten, die eigenlijk niet op de exploitatierekening in uitgaaf

behoorden, wyl geen „armer worden” beduidende en van al de uitgaven, die er wel op behoorden, omdat ze wel armer worden beteekenen, maar die er niet op staan. En andersom bij de lijst der gewone ontvangsten, daar moest geschrappt worden, al wat feitelijk geen rijker worden beduidde en bijgevoegd, al wat zulks wel beduidde, doch er niet op voorkwam. Hoewel de absolute cijfers voor het tegenwoordige niets meer zeggen, willen wij de bedoelde becijfering hier weergeven als voorbeeld. Zien wij eerst, in hoeverre volgens het gekozen systeem, dat op den bovenstaanden gedachtengang gebaseerd is, de gewone dienst te veel was belast.

Op den gewonen dienst kwam voor aan uitgaven voor nieuwe gebouwen, vestingwerken, kanaalwerken, tramwegen en spoorwegwerken, kapitaaluitbreidingen van de Posten en het Visschershavenbedrijf, welke in een logisch systeem van boekhouding zonder bezwaar op de kapitaalrekening (buitengewonen dienst) hadden kunnen worden gebracht, een totaal van f 13.610.249

wegens uitbetaalde pensioenen	„	11.582.395
wegens amortisatie van nationale schuld	„	5.919.000

(deze beide uitgaven maken den Staat als gezegd niet armer, wyl ze zijn aflossing van schulden)

totaal f 31.111.644

Bij een juist systeem van boekhouding zoude dus de rekening van den gewonen dienst van 1913 zijn ontlast met ruim f 31.100.000

Doch anderzijds zoude die rekening zijn belast met:

een afschrijving wegens waardevermindering van 2 pCt. van de aanschaffingskosten van gebouwen, kanaalwerken, tramwegwerken en -voorschotten, die nog geen 50 jaar oud zijn	„	14.254.797
1,1 pCt. afschrijving van uitgaven voor aanleg en aankoop enz. van spoorwegen, die minder dan 66 jaar oud zijn	„	3.372.574
2½—10 pCt. afschrijving op schepen van marine en loodsdiens, voorzoover, nog geen 40—10 jaar oud	„	3.551.359
3 pCt. afschrijving op uitgaven voor vestingwerken, voorzoover nog geen 33 jaar oud	„	1.555.360
afschrijvingen op Posterijen en Visschershaven, volgens de commercieele boekhouding	„	1.223.293
aanvullingsafschrijving op bij naasting van de spoorwegen over te nemen goederen volgens cijfers van de Staatscommissie voor de spoorwegexploitatie	„	2.149.163
het bedrag, waarmede volgens wetenschappelijke berekening de contante waarde van de pensioenen in het jaar 1913 toenam	„	17.958.000

(Dit omvat de premien, welke in 1913 hadden moeten worden gestort en de rente over het bedrag, dat begin 1913 in een eventueel fonds had behooren te zijn, indien er een pensioenfonds geweest ware en voorts wat het tekort der spoorwegpensioenfonds in 1913 toenam)

zoodat de gewone dienst van 1913 te weinig belast was met	f	35.585.253
en te veel belast (zie boven) met	„	31.111.644
en wij per saldo vinden, dat de uitgaven te laag zijn gesteld	„	4.473.609

Thans de ontvangsten: Bij een goede boekhouding, overeenkomstig het bovenstaande, zouden niet op den gewonen dienst in ontvangst kunnen gebracht zijn (doch hadden als buitengewone ontvangsten moeten worden beschouwd):

de bijdrage van Indië in de amortisatie van schuld (die immers hierboven als buitengewone uitgave is geboekt)	f	1.276.906
de pensioensbijdragen door de ambtenaren zelf gestort (immers bij de becijfering van de door den Staat in een pensioenfonds te storten premie is er op gerekend, dat die bijdrage ook in het fonds zoude komen)	„	1.810.772
diverse bijdragen in werken, waarvan de kosten op kapitaalrekening zijn overgebracht, zoodat de bijdragen van anderen in die kosten ook aldaar thuis behooren	„	499.451
totaal te veel ontvangsten op den gewonen dienst	f	3.587.129

Transport	f 3.587.120
daarentegen konden als gewone ontvangsten beschouwd worden de, op buitengewone ontvangsten gebrachte, ontvangsten van de telefoon (zulks geschiedde omdat op de telefoon niet werd afgeschreven, wat in bovenstaande rekening wel gebeurt, n.l. onder de afschrijvingen van het Posterijbedrijf)	„ 838.401

dus per saldo te veel op gewone ontvangsten	f 2.748.728
Zoodat de uitgavenzijde van den gewonen dienst van 1913 te laag bleek	„ 4.473.609
en de ontvangstenzijde te hoog	„ 2.748.728

en dus de staatsrekening van 1913, zooals die volgens de sedert jaren geldende methode was opgemaakt f 7.222.337 *gunstiger scheen, dan ze in werkelijkheid was*, ten gevolge van het niet of onvoldoende rekeninghouden met het werkelijk karakter der uitgaven en ontvangsten en met het armer en rijker worden van den Staat, dat niet in geld-uitgaven en -ontvangsten bestaat. De exploitatierekeningen van den Staat zijn *dus allerminst volgens een té solide systeem opgemaakt, zoodat er gerust wat minder daarop en wat meer op de kapitaalrekening kan worden gebracht. Het tegendeel is waar.*

De bedoelde becijfering was gevoegd bij een wetsontwerp in 1916 ingediend, dat strekte om de rijksbegrootingsboekhouding op een logische basis te brengen. Het wetsontwerp is tot dusverre blijven liggen, zelfs niet in de afdelingen onderzocht. Waar het in de pers besproken is, is echter het systeem van boekhouden, dat voorgesteld werd en de modelbecijfering over het jaar 1913 niet als onjuist bestreden. Men liet de fout in de boekhouding, die allicht elk jaar erger wordt, rustig voortwoekeren, totdat er door Minister de Vries een wetsontwerp werd ingediend tot wijziging van de Pensioenwetten. Overeenkomstig het denkbeeld van de Staatscommissie, die een voorontwerp gemaakt had, werd voorgesteld om ter zake van de pensioenen het tegenwoordige systeem, waarvan het gevolg is een jaarlijks toenemende latente pensioenschuld van den Staat, te vervangen door een rationeële boekhouding, zooals levensverzekeringen hebben. Ja het voorstel van de Commissie ging nog verder dan het wetsontwerp van 1916 ten opzichte van de pensioenen ging. Stond dit laatste op het standpunt, dat men het vermogen van den Staat (de bezittingen minus de schuld), zooals het bij de invoering was, op gelijk niveau moest houden en dus de bestaande latente pensioenschuld, zij het dan in een openlijke omgezet, kon laten voortbestaan, zoodat alleen tegen *toeneming* te waken was, het wetsontwerp de Vries wilde in een aantal jaren ook de vroeger opgelopen schuld uit de gewone ontvangsten afdoen, m.a.w. het nieuw op te richten pensioenfonds op den duur geheel „selfsupporting” maken. Misschien ware het beter geweest, als de Staatscommissie en Mr. de Vries niet „het onderste uit de kan der soliditeit” gewild hadden en zich ook maar beperkt hadden tot zoodanige regeling, dat in de toekomst niet telken jare méér pensioenschuld zonder dekking wordt gemaakt. Uitvoering van haar voorstel belastte volgens den tegenwoordigen stand van zaken den gewonen dienst met ongeveer 39 miljoen extra, gedurende een reeks van jaren; zorg dat *in het vervolg* de schuld niet toenam, eischte een verhooging van den gewonen dienst met 18 miljoen. De nieuwe opgetreden minister is voor het groote bedrag teruggeschrikt en *ofschoon het natuurlijk geen spoor van bezuiniging is, om een fout in de boekhouding te laten bestaan, die een deel van het werkelijk tekort verstopt*, heeft hij de betrokken bepalingen teruggenomen om de zichtbare tekorten der begrootingen en rekeningen niet al te groot te doen worden. De Minister heeft ten dezen zich beperkt tot de bepaling, dat voor nieuw in dienst tredende ambtenaren voortaan van het begin af aan het juiste systeem zal worden gevolgd,¹⁾ doch dit verandert

¹⁾ Ten eenen male verschil ik met den Minister van mee-

voorloopig maar weinig aan de zaak, laat de latente schuld nog eenige jaren in toenemende mate klimmen, welke klimming vervolgens een vast bedrag wordt en eindelijk zal afnemen. Zooveel is zeker, dat het nog vele jaren zal duren voordat men op grond van die regeling in zake de pensioenen zal kunnen zeggen, dat onze boekhouding in orde is: Tot zoolang moet elke poging om den gewonen dienst te *ontlasten* ten laste van de kapitaalrekening, al lijkt ook het geval waarom het gaat op zich zelf juist, energiek worden afgewezen als strekkende om het flatteeren van den toestand der financiën, wat wel de meest gevaarlijkste financieele politiek mag heeten, nog te verergeren.

Het beste ware wel, dat de Kamer eindelijk het wetsontwerp van 1916 ter hand nam en orde stelde op de zaken. Als de zaken slecht gaan is het meer dan ooit noodig, dat men zich van den werkelijken toestand goed rekenschap geeft en aan alle vage beweringen over te solide of te onsolide politiek een eind maakt.

ANT. VAN GIJN.

MELK EN ZUIVEL IN NEDERLAND.

III. De Melkvoorziening.

In mijne twee voorgaande opstellen¹⁾ mocht ik eenige aantekeningen geven, die meer speciaal verband hielden met den uitvoer van onze zuivelproducten. Daaruit bleek, dat eenige zeer belangrijke veranderingen, eenige veranderingen van zeer verre strekking, zich in den laatsten tijd voltrokken hebben en nog in werking zijn. Daarnaast is er nog een ander terrein, waarop thans hard gewerkt wordt, om speciaal voor melk geheel nieuwe verhoudingen te scheppen: zeer belangrijke plannen zijn in voorbereiding ten behoeve van de voorziening der Nederlandsche bevolking met consumptiemelk. Economische vraagstukken van de eerste orde komen daarbij ter tafel en hieraan wil ik mijn derde opstel wijden.

ning, waar deze betoogt, dat die regeling een verbetering is. Die regeling houdt momenteel de sluiers over het *werkelijk* tekort, doch doet het in komende jaren meer en meer aan het licht komen, doordat de in de begrooting voorkomende uitgaven voor de pensioenen dan veel sterker zullen stijgen, dan zij zouden doen indien nu dadelijk de werkelijke toestand openlijk in de begrooting werd tot uiting gebracht. Daardoor zal de financieele politiek van de volgende jaren nog veel moeilijker worden. Wat wij noodig hebben is, dat het verborgen tekort thans duidelijk in de begrooting aan het licht komt en hen, die voort willen gaan met het opdrijven der uitgaven en hen die zich althans willen verzetten tegen inkrimping, duidelijk overtuigt, dat zij onverantwoordelijk te werk gaan. De Minister werpt een van zijn beste prikkels tot bezuiniging weg door er toe mede te werken, dat het tekort kleiner blijve schijnen dan het is en als straks zijn opvolgers met de niet ingekrompen uitgaven zitten en er dan elk jaar een stevig en onafwendbaar acres der uitgaven in zake pensioenen bij krijgen, dan wordt hun taak onvervulbaar.

De Minister beroept zich tot verdediging van zijn voorstel (dat een daad lijkt, maar inderdaad iets is, waarvan zij, die thans regeeren, weinig, doch hun opvolgers veel last zullen hebben) op het feit, dat in 1913 voor de gemeenten een gelijk stelsel is gekozen. Zie hier een sprekend voorbeeld van „der Fluch der bösen Tat”. De gemeenten zouden sedert 1913 in andere opzichten wel wat zuiniger zijn geweest, had niet het toenmalige Kamerlid De Geer hen geholpen om werkelijke tekorten te versluieren. Het is een van de weinige momenten van zwakke financieele politiek geweest van Mr. Kolkman, toen hij in die regeling berustte en het is dubbel te betreuren, nu Minister de Geer daarin aanleiding vindt tot de meening, dat hij nu werkelijk iets doet in de goede richting. Moest ik kiezen, ik verwierp dit momenteel onbeduidende palliatief, dat aan een afdoende regeling, als men inziet, dat tekorten bemantelen geen bezuiniging is (integendeel) in den weg zal staan. En gelet op de financieele nooden verwierp ik nu tevens de geheele nieuwe Pensioenwet, die nieuwe *werkelijke* uitgaven medebrengt op een oogenblik, waarop niets anders dan inkrimping te verdedigen is, en die de vrijstelling van pensioensbijdragen, die reeds ongeveer f 16 miljoen kost, feitelijk *vastlegt*, terwijl er thans elk oogenblik op terug te komen is. Wat wel heel noodig zal blijken!

¹⁾ Zie pgn. 805 en 882 van dezen jaargang.

In ons land wordt melk op zeer groote schaal gebruikt als voedings- en genotmiddel. Melk is een zeer gevoelig artikel: het bederft gemakkelijk en wordt zeer gemakkelijk besmet met ziektekiemen, die het dan weer overdraagt op degenen, die de melk gebruiken. Bovendien kan melk zeer gemakkelijk vervalscht worden door toevoeging van water. Het gevolg van deze omstandigheden is, dat aan de melkvoorziening, zooals deze thans is, inderdaad groote fouten kleven. Het is daarom naar mijne meening — ik leg hierop den nadruk — zeer gewenscht, dat er iets gedaan wordt, om hierin verbetering te brengen. De vraag is nu maar: wat moet er gedaan worden om op praktische wijze iets te bereiken?

Met de beantwoording van die vraag hebben zich vier lichamen of groepen beziggehouden en nog staat niet vast, in welke richting de oplossing zal worden gezocht. Het geldt hier een vraagstuk van praktische oeconomie en van zeer algemeen belang — de melkderheid van onze bevolking mag zeker tot de meerconsumenten gerekend worden — zoodat eene korte bespreking hier op haar plaats is.

I. De Regeerings-oplossing.

In den jaargang 1919 van het Staatsblad (No. 581) is een wet afgekondigd „regelende de keuring en aanduiding van waren”. De considerans van deze wet luidt: „Alzoo Wij in overweging genomen hebben, dat het wenschelijk is, door wettelijke voorschriften te bevorderen, dat waren worden gekeurd, en regelen vast te stellen, betreffende de aanduiding van waren in het algemeen.” Andere wetten bestaan er op dit gebied niet en het is duidelijk, dat de Rijks-Overheid, indien zij de melkvoorziening wil verbeteren, naar deze wet grijpt. Zelfs staat vast, dat bij de voorbereiding van deze wet mede in de eerste plaats aan de melkvoorziening is gedacht.

Deze wet, de „Warenwet”, stelt vast, dat bij K. B. voor de keuring van waren het land in gebieden wordt verdeeld. Ieder gebied heeft een keuringsdienst en iedere keuringsdienst heeft het noodige opsporingspersoneel en één of meer laboratoria met het moodige onderzoekpersoneel. Deze keuringsdiensten moeten de naleving van de wet en van de op grond van de wet getroffen regelingen controleeren.

Verder geeft de Warenwet aan de Kroon de bevoegdheid, om aanduidingen vast te stellen, die voor waren gebezigd mogen worden, niet gebezigd mogen worden of gebezigd moeten worden. Verder kan de Kroon de zelfstandigheden, voorwerpen en gereedschappen aanwijzen, waaryan bij de bereiding geen gebruik mag worden gemaakt; zij kan eischen stellen, waaraan bij de bereiding, verpakking, bewaring, behandeling of vervoer van waren moet worden voldaan; zij kan eischen stellen waaraan de waren moeten voldoen.

De redactie van de Warenwet is dus zoo ruim, dat bij K. B. aan melk en aan de winning, de behandeling en het vervoer van melk vrijwel elke eisch kan worden gesteld. De Regeering is van plan, om spoedig van deze bevoegdheid gebruik te maken en alles hangt nu dus af van den inhoud, die het betreffende K. B. zal hebben. Hieromtrent staat nog niets vast; de voorbereiding heeft op zeer geheimzinnige wijze plaats. Wel is reeds uitgelekt, dat men waarschijnlijk van de wettelijke bevoegdheid een zeer ruim gebruik zal maken, waaruit volgt, dat men aan de stallen, den veestapel, de melkinrichting, het melkvervoer, de behandeling van de melk in de melkinrichtingen en ten slotte aan de melk zelve allerlei eischen zal stellen. En dat al die eischen gecontroleerd moeten worden door de bovengenoemde keuringsdiensten. Dit is in het kort de Regeerings-oplossing van het melkvraagstuk. De consequenties van deze oplossing zijn:

a. Eene geweldige uitbreiding van de keuringsdiensten. Men denke toch niet gering over eene intensieve controle op duizenden ver uiteengelegen

boerderijen, op duizenden koeien, op de melkwinning in talloze stallen en weiden, op de behandeling en het vervoer van de melk. Deze controle zal ettelijke controleurs, inspecteurs en veeartsen vereischen en zeer groote laboratoria met talrijk chemisch, physisch, bacteriologisch en diergeneeskundig goed onderlegd personeel. Daarbij vergete men niet, dat de administratie, aan deze controle verbonden, niet gering zal zijn.

b. Eene sterke oppositie bij de boeren. Men behoeft zich geen illusies te vormen omtrent de tegemoetkomendheid, die van de zijde van den boer een controleur zal ondervinden, die elk oogenblik diens heele bedrijf komt nakijken. Die vandaag komt vertellen: gij moet uw stal verbouwen, iedere koe moet zooveel vierkante meter ruimte hebben, zooveel lucht en zooveel water en licht; die morgen komt zeggen: gij moet die koe afzonderlijk plaatsen en haar melk aan de varkens geven, uw melker heeft zijn hande niet goed gewasschen, uw koeien zijn niet voldoende gewasschen, gekamd en geborsteld; die overmorgen een reeks andere aanmerkingen heeft. Er bestaat niet de minste twijfel, of een dergelijke controle zal de boeren in een minimum van tijd brengen — ik overdrijf niet — in eene revolutionnaire stemming. En dan zal men eerst recht ondervinden, dat het met onwillige honden slecht hazen vangen is.

c. Een derde gevolg zal zijn, dat de prijs van de consumptiemelk veel hooger zal worden. Of — anders uitgedrukt — de productiekosten zullen aanmerkelijk stijgen, zoodat het evenwicht tusschen vraag en aanbod tot stand zal komen op een sterk verhoogd prijspeil. En men moet hier niet denken aan eene prijsverhoging met één of twee cent per liter. Eerder is hier sprake van eene verhoging met tien of twintig cent per liter. Het bedrag is niet bij voorbaat vast te stellen, ik geef slechts eene richting aan.

d. Min of meer in direct verband met b. en c. zal ook de productie van consumptiemelk sterk verminderen. De boeren zullen hun melk gaan verwerken tot zuivelproducten of ze leveren aan een zuivel-fabriek. Het direct gevolg van de Regeerings-oplossing van het melkvraagstuk zal zijn, dat de melk weggecontroleerd wordt. Er zal voor den consument nog slechts weinig en dure melk overblijven.

e. Men denke niet gering over de kosten van deze uitvoering van de Warenwet voor het artikel melk, welke kosten half om half door Rijk en Gemeente moeten worden gedragen.

f. De mogelijkheid bestaat ook, dat men van den beginne af bemerkt, dat de hier genoemde Regeerings-oplossing in de practijk niet opgaat en er daarom maar de hand mede licht. Dan vervallen natuurlijk alle gevolgen, genoemd onder a. tot e., maar dan ware het beter er nooit mede te beginnen.

Naar mijne meening zal dus de Regeerings-oplossing resulteren in geweldige keuringsdiensten, oppositie bij de boeren, sterke prijsstijging, evenredige productiedaling. Of in: mislukking.

II. De oplossing van een deel der direct belanghebbenden (melkveehouders en zuivelbereiders).

De direct belanghebbenden zijn het omtrent de oplossing van het melkvraagstuk niet eens. Een groot gedeelte van hen, erkennende dat er iets gebeuren moet, wil wel gebruik maken van de Warenwet, doch alleen ter ondersteuning van het particulier initiatief. Zij vinden de Warenwet zeer fraai, mits zij op praktische wijze wordt toegepast. Daarom moet die toepassing heel anders zijn voor melk, die in duizenden over het geheele land gelegen fabrieken (koeien) wordt voortgebracht, dan voor artikelen die in een of tien of twintig fabrieken gemaakt worden of door een betrekkelijk klein aantal importeurs worden ingevoerd. Voor deze laatste waren mogen ambtelijke keuringsdiensten wellicht voldoen, voor de melk kan daarvan nooit sprake zijn, indien men er zich althans niet op toelegt om de goede zaak te schaden.

„Dit gedeelte der belanghebbenden nam dan ook met voldoening kennis van artikel 14 van de wet, welk artikel de mogelijkheid opent om bepaalde aanduidingen vast te stellen voor waren, wier bereiding heeft plaatsgehad onder een bij algemeenen maatregel van bestuur geregeld toezicht. Omtrent dit toezicht is niets verder voorgeschreven, zoodat dit toezicht bijv. van de belanghebbenden zelven kan uitgaan, ook al is het dan (met hunne medewerking) in een algemeenen maatregel van bestuur „geregeld”. Over deze kwestie heeft de Regeering zich ook in de de Memorie van Antwoord duidelijk uitgesproken: „Het is niet de bedoeling, dat het toezicht geheel van rijkswege zal geschieden, maar wel dat door voorschriften ten aanzien van de aanduidingen een onmisbare steun zal worden verleend aan een actie op dit gebied van organisaties van belanghebbenden. Hun belang wordt toch niet minder dan het algemeen belang gediend door eene goede regeling, waardoor aan den afnemer het vertrouwen kan worden gegeven, dat de bereiding van wat hij koopt, zorgvuldig, zindelijk en met goede grondstoffen heeft plaatsgehad.”

Men wil dus een eigen „contrôle” van de belanghebbenden met steun van de Regeering (volgens de Warenwet) op de wijze zooals de Regeering bij de voorbereiding van die wet zich deze mogelijk gedacht heeft. En men is zich ten volle bewust, dat die steun tegelijkertijd inhoudt toezicht van Regeeringswege of het door dien steun geschonken vertrouwen op de juiste wijze gebruikt wordt.

Men is gerechtigd te vragen, wat nu wel het groote verschil is tusschen de overheidscontrôle en de contrôle door de belanghebbenden zelven. Want het doel, dat men wenscht te bereiken is hetzelfde. Ik mag bij de beantwoording van deze vraag wel vooropstellen, dat een overheidscontrôle ten laste komt van de belastingbetalers en een eigen contrôle ten laste van de direct belanghebbenden. Ook bij gelijken omvang zal daarom de laatste goedkooper zijn en bovendien het budget van Rijk en Gemeente niet bezwaren. Dit verschil acht ik slechts van bijkomstigen aard.

Het groote verschil is voor mij van psychologischen aard en vloeit voort uit het verschil in mentaliteit, milieu en praktische ervaring bij belanghebbenden en ambtenaren. Een ambtenaar, die een opdracht krijgt, ziet slechts deze opdracht als doel en houdt onvoldoende rekening met de factoren, die daarmede indirect verband houden. Indien men aan eenen ambtenaar opdraagt, te zorgen, dat er geen slechte woningen zijn, dan laat hij alle slechte huizen afbreken. Dat een slecht huis nog beter is dan geen huis, houdt geen verband met zijn opdracht. Hij voert deze punctueel uit, met het resultaat, dat tallozen dakloos rondzwerven. Ik vrees, dat het met de melk in deze richting gaat. De keuringsdiensten zullen er misschien in slagen, alle melk, die niet aan de eischen voldoet, weg te werken. En na eenige jaren zal men dan ontdekken, dat de melk, die er is, schitterend is van kwaliteit. Maar het is slechts een kleine hoeveelheid, zij is buitengewoon duur, en de consumenten hunkeren weer naar den vroegeren tijd, toen weliswaar de melk niet aseptisch was, zoodat men ze voor het gebruik moest koken, maar toen men ten minste melk had.

De belanghebbenden weten heel goed, dat het praktisch onmogelijk is om in drie of vijf jaar alle melk te maken tot ideaal melk. Zij weten, dat praktisch verbetering slechts te bereiken is, door zeer geleidelijk te werk te gaan, door de werkelijkheid niet te negeren, door propaganda, door opvoeding. Zij weten, dat aldus in eenige tientallen jaren wezenlijke resultaten bereikt kunnen worden. En dat een rücksichtslos optreden voor den theoreticus wel heel mooi lijkt, maar ons praktisch van den wal in de sloot brengt.

Naast den wezenlijken wil om te werken tot verheffing van het eigen bedrijf, zijn dit de beginselen, waardoor het streven van de hier bedoelde groepen van belanghebbenden wordt beheerscht. G. J. BLINK.

EEN WIJZIGING VAN DE DUITSCHE INKOMSTENBELASTINGWETTEN VAN 1920 EN 1921. ¹⁾

De Duitse „Reichsanzeiger” van eind Juli 1921 bevatte o.a. een wet betreffende de van de arbeidsloo- nen geheven inkomstenbelasting, die op een vereenvoudigde belastingregeling voor deze materie neerkomt. Volgens artikel I dier wet treden hare bepalingen in de plaats van de §§ 45 tot en met 52 der inkomstenbelastingwetten van 1920 en 1921.

Nu de arbeidersklasse in Nederland meer en meer tot de belastingplichtigen gaat behooren, is het wellicht niet van belang ontbloeit van den inhoud der nieuwe Duitse regeling kennis te nemen. Dit klemt te meer, nu den laatsten tijd op menig terrein bij Regeering en burgerij een krachtig streven is op te merken om in het belang van een doeltreffender geldbesteding tot vereenvoudiging en bezuiniging op administratief gebied te geraken. Het is immers niet uitgesloten, dat kennisneming van buitenlandsche regelingen en belastingtechniek de Nederlandsche belastingadministratie tot verbeteringen en vereenvoudigingen inspireert.

§ 45. De vereenvoudigde wijze van belastingheffing zal worden toegepast op belasting van arbeidsloon, als hoedanig zal worden beschouwd het totaalbedrag aan inkomen, dat in openbaren of particulieren dienst werkzame of aangestelde personen uit die werkzaamheden of aanstelling genieten, onder welken naam of vorm ook. Als arbeidsloon gelden o.a. wachtgelden, pensioenen, uitkeeringen krachtens Rijksverzekering tegen ongelukken, invaliditeit enz., en andere geldswaardige voordeelen voor vroegere dienstverrichting of beroepsvervulling. De Rijksminister van Financiën kan nadere voorschriften geven betreffende de voorwaarden, waaronder een inkomst al dan niet als arbeidsloon zal worden beschouwd.

§ 46 en 47. Behoudens de hieronder medegedeelde beperkingen geldt als algemeene regel, dat de werkgever een som van 10 pCt. van het loon ten laste van den arbeider moet inhouden.

Deze som wordt verminderd:

1. voor den belastingplichtige en zijne tot zijne huishouding behorende echtgenoot:
 - a. bij naar uren berekend loon met $\frac{1}{10}$ mark voor elke 2 volle of begonnen werkuren;
 - b. bij naar dagen berekend loon met $\frac{4}{10}$ mark per dag;
 - c. bij naar weken berekend loon met 2,4 mark per week;
 - d. bij naar maanden berekend loon met 10 mark per maand.
2. voor elk tot de huishouding van den belastingplichtige behoorend minderjarig kind in den zin van § 17 lid 2:
 - a. bij naar uren berekend loon niet $\frac{15}{100}$ mark voor elke 2 volle of begonnen werkuren;
 - b. bij naar dagen berekend loon met $\frac{60}{100}$ mark per dag;
 - c. bij naar weken berekend loon met 3,60 mark per week;
 - d. bij naar maanden berekend loon met 15 mark per maand.

Kinderen, die ouder zijn dan 17 jaar en loon verdienen, worden niet medegerekend. Op verzoek wordt deze vermindering ook toegepast voor arme door den belastingplichtige onderhouden verwanten. Het Finanzamt beslist op het verzoek.

3. in de plaats van de aftrekken volgens § 13:

- a. bij naar uren berekend loon met $\frac{15}{100}$ mark voor elke 2 volle of begonnen werkuren;
- b. bij naar dagen berekend loon met 0,60 mark per dag;
- c. bij naar weken berekend loon met 3,60 mark per week;

¹⁾ [Wegens ruimtegebrek eerst in dit nummer. — Red.]

d. bij naar maanden berekend loon met 15 mark per maand.

De onder 3 genoemde bedragen kunnen op verzoek worden verhoogd, indien de belastingplichtige aantoonst, dat de hem volgens § 13 veroorloofde aftrekken een som van 1800 mark met ten minste 150 mark overtreffen. Het Finanzamt beslist op het verzoek.

Indien vorenbedoelde aftrekken met een ander inkomen dan arbeidsloon oorzakelijk verband houden, vallen zij onder de regeling sub 3 slechts in zooverre als ze die andere inkomens overtreffen.

Voor de onder 1 en 2 bedoelde vermindering is de familieverhouding van den eersten October vóór het kalenderjaar voor een jaar beslissend, behoudens afwijkende beslissing van den Rijksminister van Financiën.

Als een belastingplichtige naast zijne gewone inkomsten nog andere, vooral op zichzelf staande inkomsten heeft (tantièmes, gratificaties enz.), dan wordt de 10 pCt. van die inkomsten zonder verminderingen afgetrokken.

Over schadeloosstellingen, volgens § 34 al. 1 en 2, voor uitgaven of verteringen, waartoe het beroep verplicht, wordt de 10 pCt. niet gerekend.

Indien bij tijdelijke werkzaamheden in akkoord de werktijd niet is te bepalen, kan in plaats van voormelde verminderingen een vaste vermindering van 4 pCt. van het arbeidsloon worden toegepast.

Het in te houden bedrag wordt op $\frac{1}{10}$ mark naar beneden afgerond.

§ 48. Indien het totaal belastbaar inkomen niet meer dan 24000 mark bedraagt en of uit arbeidsloon bestaat, dat onder de onderhavige regeling valt of uit zulk arbeidsloon en uit ander inkomen tot een bedrag van 600 mark toe, dan is een aanslag niet noodig; de belasting wordt geacht te zijn betaald, indien voor de van het arbeidsloon ingehouden som of zegels zijn geplakt in het hierna te noemen belastingboek van den werkmán of een storting in de Rijkskas heeft plaats gehad.

Indien het totaal belastbare inkomen niet meer dan 24000 mark bedraagt, doch het niet uit arbeidsloon bestaand inkomensbestanddeel meer dan 600 mark bedraagt, zoo wordt enkel laatstbedoeld inkomen aangeslagen.

De vroeger genoemde aftrekken vinden hierbij slechts plaats, voor zoover zij bij de inhouding der 10 pCt. niet zijn geschied.

Indien het totaal belastbare inkomen meer dan 24000 mark bedraagt, zijn de algemeene voorschriften toepasselijk, voor zoover de belastingschuld het op het arbeidsloon gekort en behoorlijk voldaan bedrag te boven gaat. Blijkt achteraf deze korting die belastingschuld te overtreffen, dan wordt het surplus in contanten terugbetaald.

§ 48a. Indien op grond van veranderde economische omstandigheden is aan te nemen, dat voor het overig deel van het kalenderjaar geen arbeidsloon zal worden verdiend, dan kan, volgens nadere door den Rijksminister van Financiën te geven voorschriften, de voorloopige belastingschuld voor het desbetreffend belastingjaar worden bepaald overeenkomstig het waarschijnlijk bedrag van het belastbaar inkomen van dit belastingjaar.

§ 49. In de volgende gevallen kunnen belastingplichtigen een aanslag in de inkomstenbelasting verzoeken, niettegenstaande hun totaal belastbaar inkomen minder dan 24000 mark bedraagt.

1. indien bij toepassing van § 13 (betreffende de algemeene regeling van den aftrek) de verminderingen meer dan 2700 mark zouden bedragen en niet volgens § 46 (betreffende de aftrekken volgens de vereenvoudigde regeling) in rekening zijn gebracht, tenzij het verschil van de bedragen, die volgens de algemeene en de vereenvoudigde regeling verschuldigd zijn, niet meer dan 15 mark bedraagt;

2. indien de omstandigheden van § 26 al. 4 of van § 44 (betreffende de gedeeltelijke belasting en ver-

rekening van de kapitaalrentebelasting) zich voordoen;

3. wanneer de volgens § 26 al. 1, 2 (belastingvermindering voor elk lid der huishouding), of § 47 geoorloofde verminderingen bij de in te houden sommen niet geheel in aanmerking zijn genomen.

Zijn bij een belastingplichtige, wiens totaal belastbaar inkomen niet meer dan 24.000 mark bedraagt, in verband met gedeeltelijke werkloosheid de volgens § 46 toegestane verminderingen niet integraal geschied of is § 26 al. 4 toepasselijk, dan moeten hem de desbetreffende bedragen op zijn verzoek in contanten worden terugbetaald.

Dit verzoek moet vergezeld gaan van een inkomstenbelastingverklaring en binnen den voor die verklaringen gestelden termijn worden gedaan; § 68 van de „Reichsabgabenordnung is toepasselijk. De ingehouden en volgens de voorschriften betaalde som wordt van de volgens de algemeene regelen verschuldigde inkomstenbelasting in mindering gebracht, of indien en voorzoover die som meer bedraagt, in contanten terugbetaald.

§ 50. De arbeider moet, voor het begin van elk kalenderjaar of voor het begin van een dienstbetrekking, zich door het gemeentebestuur van zijn woonplaats een belastingboek doen uitreiken.

Toont de werkmán voor 1 April aan, dat het aantal personen, waarvoor volgens § 46 en 47 een vermindering op den aftrek van het arbeidsloon plaats vindt, ten minste 2 meer is, dan in het belastingboek vermeld, dan moet het gemeentebestuur zulks in het belastingboek aanteekenen. De vermindering moet dan ook voor die personen van de eerste loonbetaling in het tweede kwartaal af, plaats vinden.

§ 51. De arbeider moet bij elke loonbetaling zijn belastingboek aan den werkgever overhandigen, die ten bedrage van het in te houden bedrag, belastingzegels daarin behoort te plakken.

De Rijksminister van Financiën kan een andere betalingswijze voorschrijven, in het bijzonder die van rechtstreeksche storting door den werkgever in 's Rijks kas.

§ 52. De werkgever is met den arbeider tegenover het Rijk hoofdelijk aansprakelijk voor de inhouding en voldoening der in de §§ 46 en 47 bedoelde bedragen.

De aansprakelijkheid van den werknemer beperkt zich tot de gevallen, waarin: 1. de werkgever niet volgens de voorschriften op het arbeidsloon heeft gekort; 2. de werkgever de ingehouden bedragen niet volgens de voorschriften heeft besteed en zulks den arbeider bekend is, in welk geval diens aansprakelijkheid door onverwijld aangifte bij het Finanzamt wordt opgeheven.

§ 52a. Of en in hoeverre in konkreto de bepalingen van de §§ 45 tot 47, 50 en 51 toepassing vinden, beslist, op verzoek van één der belanghebbenden het Finanzamt, van wiens beslissing enkel beroep op het Landesfinanzamt mogelijk is.

§ 52b. Voorzoover volgens wettelijke bepaling een aanslag bij de inkomstenbelasting als grondslag voor de belastingbevoegdheid van publiekrechtelijke lichamen is toegelaten en een aanslag van de op het arbeidsloon vallende inkomstenbelasting niet volgens de bepaling dier wet plaats vindt, worden de, volgens de vereenvoudigde regeling ingehouden en voldane bedragen beschouwd te zijn betaald overeenkomstig den aanslag.

§ 52c. Ambtenaren der Rijksverzekering zijn verplicht de voor de uitvoering der wet noodige hulp te verleenen.

§ 52d. De Rijksminister van Financiën geeft de noodige uitvoeringsvoorschriften.

Art. II. De wet tot aanvullende regeling van den belastingaftrek van het arbeidsloon van den 21 Juli 1920 vervalt.

Art. III. De verminderingen volgens § 46 al. 2 nr. 3 gelden voor elke loonbetaling na 31 Juli 1921;

voor zoover aftrekken in den zin van § 13 (kosten tot verwerving van het inkomen) niet reeds bij den belastingaftrek in de periode 1 April—31 Juli 1921 in aanmerking zijn genomen, worden de verminderingen van § 46 al. 2 nr. 3 voor het over de periode 1 Aug.—31 October 1921 betaald en verschuldigd arbeidsloon met de volgende bedragen verhoogd:

- a. bij berekening van het arbeidsloon naar uren met $\frac{1}{10}$ mark voor elke twee begonnen of volle uren;
- b. bij berekening van het arbeidsloon naar dagen met 1,4 mark per dag;
- c. bij berekening van het arbeidsloon naar weken met 8,4 mark per week;
- d. bij berekening van het arbeidsloon naar maanden met 35 mark per maand.

Bedraagt het totaal belastbaar inkomen niet meer dan 24.000 mark, dan geldt de inkomstenbelasting van het arbeidsloon voor de periode 1 April—datum inwerkingtreden der wet, als betaald, indien de korting is ingehouden en volgens de voorschriften is voldaan. Bij hogere inkomens worden op de definitieve inkomstenbelasting 1921 de gekorte en behoorlijk voldane bedragen over laatstgenoemde periode in mindering gebracht.

Art. IV. Art. IV bepaalt, dat behoudens enkele voorschriften die onderscheidenlijk op 1 April 1920 en 1 April 1921 in werking treden (n.l. art. I nr. 3 en 4 en art. III), de Rijksminister van Financiën den datum van inwerkingtreden der wet bepaalt.

Mr. Dr. A. SPANJER.

LONDENSCHER CORRESPONDENTIE.

De crisis in de schadevergoedingskwestie; de eerste uitwerking der conferentie van Washington; het plan Vanderlip; het congres van de Sound Currency Association; toestand in de katoenindustrie; de Manchester Chamber of Commerce en de Key Industries Act; de London Chamber of Commerce en de Hague Rules; vermindering van de geldruimte.

Onze Londensche correspondent schrijft ons d.d. 19 November 1921:

That we are rapidly approaching the crisis of the Reparations Problem is now clear to those circles in this country which take any interest in such matters. The effect which it is to be feared the default of Germany will have cannot be put aside by such catch-penny phrases as those which are contained in the reputed ultimatum which Sir John Bradbury is alleged to have addressed to the German Government, which came through last night too late to have much effect on the exchange market, though no doubt its effects will not take long to make themselves felt. As it is, in certain directions the misgivings on the subject are taking the form of proposals for changing the nature of the payments. This week has again seen quite an outburst of writing on the subject. In the „Times” Sir Henry Strakosch has been allowed to express the view that the indemnity should henceforward be paid in the shape of capital goods, that is, the German Government should pay for the erection of power stations and the like, not only in this country, but all over the British Empire. In this way the productive power of the country and the Empire would be increased, the opportunity for further employment of British workmen would rise, and the whole problem of competitive imports would be at an end. Sir Henry's views found endorsement in a leader in the same paper, which expressed the opinion that an unregulated continuance of the reparations payments could not be allowed to go on much longer. Unfortunately, this solution has been at once attacked, as it was bound to be, by the representatives of the heavy industry. In the „Financial News” will be found an interview with Mr. W. L. Hichens, the

chairman of Cammel, Laird and Co., who pointed out that this proposal would have the effect of depriving the British works of a great deal of valuable experience, and would give the German makers the entrée into the colonies which they so far lacked. He of course is not against reparations, but he does not want this form of reparations payment.

Meanwhile, one of the partners in the well-known firm of Kleinworts has come back from Germany in a state which is so close to panic that it is difficult to distinguish it therefrom. According to Mr. Andreae, the crisis is bound to ruin all of us together, and this is not very different to what Mr. Vanderlip has been saying this week, also to the „Financial News”. The effect of the fall in the mark has already had some very serious consequences to the Bradford people, who find that orders from Germany are being cancelled right and left. Finally, Mr. Kiddy, one of the most respected of the City journalists, has come to the side of Mr. Keynes and refuses to credit the stories of a deliberate manipulation of the mark by the German Government.

There are not, then, wanting voices which stress the seriousness of the problem. If one wishes to get hold of the other side, it can be best summed up in the statement quoted in one of the financial journals, with approval, he it noted, „Either they can pay and won't, or they can't pay all without bankruptcy; in any case, grab what we can while the going's good.” This sort of Bolshevism of the right is naturally extremely popular, and it looks as if it were going to be put to the test without very much delay: the after effects may be rather disillusioning, however.

The first fruits of the Washington Conference has been a suspension of the contracts for the building of the four new capital ships. Almost without exception, the Conference is wholeheartedly supported by the Press, and the suspension of the new construction was inevitable and desirable, but it was a great pity that the orders should ever have been given. The effect of the cancellation is certainly to make the unemployment situation worse in certain of the armament centres, such as Glasgow, and has produced a distinct cleavage of opinion in Labour circles. But the fact that the country saves a good many millions which are now available for other social purposes has not been lost sight of. If the Conference comes to anything in the long run, the country must face the problem created by the surplus of skilled Labour now set free. Mere optimistic statements that in the long run the interests of the men in the armament industry are the same as those of the rest of the country are so obviously beside the mark, that they certainly will have to be supplemented by some definite action.

What Mr. Vanderlip means by his new international bank scheme it is more and more difficult to learn. He has given three interviews to the Financial News, from which it appears that he does not propose that the money should be raised by the U. S. A. (presumably the American Government? or where, other than in the United States is a milliard of gold dollars to be got?): he thinks that the capital sum must be raised gradually: the danger of hoarding the new dollar notes is to be overcome by making them inconvertible; finally, the problem of whether his new currency is to replace the old is to be met by allowing both to circulate freely. Thus we are back to Mr. Vissering's plan for a gold currency to run side by side with a paper one, or rather, two paper currencies to run side by side with one another.

It is announced that the Monetary Conference which was called by the Sound Currency Association, and was to have met in the first week of December, has been postponed in view of the Washington Conference: with the feeling, no doubt, that that meeting might be followed by action in the economic sphere. The decision to postpone is

not to be cavilled at, but there is a certain undertone of mystery about the further announcement that in consequence of a misunderstanding, Mr. R. H. Brund, who, it will be recalled, took a very prominent part at the Brussels Conference, has resigned his position of Vice-President of the Conference. The situation is not made easier by the insertion in the „Times” of an article, which, whilst stating that the league has now interested a large number of prominent men in the City, then goes on to attack the policy of the Cunliffe Committee, and plumps for a policy of gradually increasing the gold backing of the note, insisting that the only sound policy of deflation is „natural or commodity deflation”. Why this should be more natural than monetary deflation is not explained; the article bases itself largely on certain utterances of Mr. Goodenough of Barclays Bank, now some years old. Meanwhile, the pound sterling has reached the 4 dollar point, and there are no signs that there will be a serious relapse. Under these circumstances, the policy of deflation has this justification, that if nothing is done, the pound should reach the old dollar parity in a relatively short time.

The cotton situation shows no sign of improvement, though the proposal to reintroduce short time is meeting with a good deal of criticism, and it is doubtful whether the trade will accept it. The weekly reports of the correspondents of the „Manchester Guardian” from the various cotton towns are phrased as pessimistically as possible. The position is not made easier by the check to the Indian export trade which the fall in the mark is producing, for this will further diminish the buying power of the Indian market.

The Manchester Chamber of Commerce has at last come into the open with regard to its attitude to the Key Industries Acts. The war fever produced a Committee very protectionist in tone, but this does not prevent the Chamber from expressing the opinion that there should be „clear, definite and understandable instructions for the Board of Trade and/or the Commissioners of Customs, and that these instructions be made public”. They further demand that clearance of goods should be expedited, and that the portions of the act which deal with chemicals should not be applied to articles not made in this country, though they may be so applied later; whilst the definition of what is meant by chemicals under the Act should be „clear and authoritative”. The opinion was also expressed that the Act „has gone outside its objects”, and has „caused much confusion in certain sections of the chemical trade and the even larger section of chemical consumers”. The number of articles to which it appears the Act can be made to apply grows every week: the latest article being fabric gloves. Both the importers and the Bolton spinners who supplied the Germans with the yarn are up in arms at the decision to hold up these articles. In fact the Act is working as a general tariff, without any of the safeguards that any properly constructed tariff would give in the way of clear out statements and definite rules.

On Monday last the Chamber of Commerce of London held its adjourned meeting to consider the Hague Rules. At the meeting on October 7 a considerable amount of opposition was manifested, and even on this occasion there was very decided hostility in certain directions. However, the agreed resolution put before the meeting was carried. The resolution invites the attention of the British and Dominion Governments to the rules, „emphasises the importance of similar legislation by other maritime States, and leaves the use of „received for shipment” bills of lading to arrangement between the parties concerned.”

The increased tightness in the money market, due in the main to increased investment in Treasury Bonds, led to anticipations that the rate

for Treasury Bills would this week rise sharply. The prophets were wrong, for in the end the rate has hardly risen at all. Last week's average rate was £ 3/17/0.43 and this week's rates prove to be £ 3/17/8.27. But whereas £ 78.3 mills. were applied for last week, only £ 53.4 mills were tendered this week.

AANTEKENINGEN.

Sumatra's Oostkust in 1920. — Het Verslag der Handelsvereniging te Medan over het jaar 1920, gedateerd Juli 1921, dat eenigen tijd geleden Nederland bereikte, bevat een uitvoerige beschouwing over den algemeenen economischen toestand van Sumatra's Oostkust.

Er wordt op gewezen, hoe de toestand, in 1919 zoo rooskleurig, daar tegenover in 1920 zeer donker is geworden. Als groote oorzaak wordt dan de bekende heftige prijsdaling genoemd, die den handel trof, juist toen hij met extra groote voorraden zat. Vele oude bestellingen kwamen eerst einde 1920 aan, toen de prijzen dalende waren. Dientengevolge ontstond toen een import-congestie. De invoeren over 1920 hebben inderdaad geheel abnormale hoeveelheden bereikt, zooals blijkt uit het volgende overzicht:

	Invoer 1919	Invoer 1920
Manufacturen... f	7.789.598	ongev. f 17.000.000
Lucifers	249.727 gros-	420.000 gros-
	doosjes	doosjes
Bier	1.564.791 L.	2.000.000 L.
Landb.werkt. f	808.496	f 1.700.000
Fabrieks werkt. „	3.117.950	„ „ 3.500.000
Meel.....	4.590.308 K.G.	„ „ 7.500.000 K.G.

Het verslag vervolgt dan:

De voorwaarden tot verwerking der aldus ontstane groote voorraden werden echter in den loop van 1920 steeds ongunstiger en wel in de eerste plaats door de steeds verminderende koopkracht der bevolking. Men kan het totale bedrag, dat de Oostkust in de periode 1919—1920 meer aan rijst heeft moeten betalen dan b.v. in 1917—1918 vrij nauwkeurig berekenen aan de hand van de bekende prijzen der Regeeringsrijst en van den rijstimport — voorzover die de vrije bevolking dient. Men vindt dan ongeveer een cijfer van 27 millioen. Voegt men hier nog bij de meerdere uitgaven, veroorzaakt door woninghuur, prijsstijging van manufacturen en andere import-artikelen enz., dan moet men wel aannemen, dat in de periode 1919-1920 de bevolking ongeveer 50 millioen meer voor haar levensonderhoud heeft moeten betalen dan vroeger, terwijl het zeker is, dat deze stijging slechts voor een betrekkelijk gering gedeelte geneutraliseerd wordt door hogere loonen en hogere prijzen van verkoopsartikelen. Wij memoreeren in dit verband, dat de nieuwe loonregeling der contractanten eerst in November inging en geen groote verbetering beteekende en dat het verreweg grootste gedeelte van de bevolking der Oostkust geen producten voor de markt kweekt. Men kan derhalve met groote zekerheid aannemen, dat er in de twee besproken jaren een achteruitgang van koopkracht is geweest van minstens 25 millioen, waarvan het grootste deel op 1920 drukt. Wat dit zeggen wil, blijkt duidelijk, als men eens nagaat hoe relatief gering de invoeren der Oostkust nog altijd zijn: het maximum-jaar 1919 gaf een invoer van ruim 86 millioen, waarbij in aanmerking moet worden genomen, dat aan voedsel, waarop bijna niet bezuinigd kan worden, ruim 40 millioen en aan machinerieën enz. voor Europeesch gebruik ruim 13 millioen werd geïmporteerd. De eigenlijke consumptie-invoer der Inlandsche bevolking beliep slechts ruim 22 millioen en het is op deze groep, dat de achteruitgang in koopkracht voornamelijk drukt. De gevolgen van het rijst-distributiestelsel der Regeering worden door deze cijfers duidelijk geïllustreerd, al zij dadelijk toegegeven, dat distributie noodig is geweest; zij is echter te lang bestendig, waar de rijstmarkt sinds midden 1920 onafgebroken dalende is.

Bij dezen gedachten achteruitgang in koopkracht woegden zich andere ongunstige tendenzen. De prijsdaling, die midden 1920 intrad, was vooral hevig bij manufacturen, een der voornaamste import-artikelen van het Gewest. De reële waarde der groote aanwezige voorraden daalde dus sterk en dit werd te duidelijker voelbaar, naarmate de stock langer moest worden aangehouden. Verder werd de bewegingsvrijheid van den handel beperkt door de politiek der banken, die de credieten beperkten om tot deflatie te komen,

Het gevolg van een en ander was, dat de wenschelijkheid, ja de noodzakelijkheid optrad om de voorraden op te ruimen, hetgeen slechts met belangrijke verliezen kon geschieden.

Een laatste zeer ongunstige factor was de kapitaalsarmoede van de Chineesche tweede hand in dit Gewest. Dit feit, samengaande met de verstreking van al te groote credieten door Straitsche en Javasche firma's, heeft reeds tot moeilijkheden geleid. Opmerking verdient echter, dat prijsdaling einde 1920 den detailhandel nog niet bereikt had. Men kan echter slechts wenschen, dat dit snel zal geschieden. Prijsdaling toch zal de koopkracht van het publiek vergrooten; het feit der daling is op zich zelf dan ook geenszins te betreuren en inderdaad de eenige weg tot verbetering. Lage prijzen met groote en snelle omzetten zijn overal en altijd te verkiezen boven hooge prijzen met geringe en langzame omzetten; de laatste toch zijn ten slotte gedoemd ineen te storten. Zoo hebben het inderdaad de groote liberale economen der 19de eeuw geleend en zoo blijft de economische waarheid; de oorlogsbloei, die hun tegenstanders eenigen tijd gelijk scheen te zullen geven, is in alle opzichten een abnormale, zoo geen schijnbare geweest. Voor welvaart van den handel is welvaart der koopende bevolking en niet hare armoede voorwaarde.

Op grond reeds van deze feiten alleen moet verondersteld worden, dat het grootste gedeelte van het jaar 1921 voor den handel zeer moeilijk zal zijn, dat de voorraden slechts langzaam zullen verdwijnen en dat eerst tegen het einde van het jaar verbetering te verwachten is, als andere, hieronder te bespreken invloeden, zich in gunstigen zin wijzigen. Op dit oogenblik is het voornaamste lichtpunt de daling der rijstprijzen.

Indien niettemin de hierboven geschetste moeilijkheden de eenige waren, zou er geen bijzondere reden tot ongerustheid zijn, wijl de daling der prijzen zelve de verbetering brengt, die ongetwijfeld zal moeten intreden zoodra de voorraden door de consumptie zijn opgenomen. Men zou dan van een gewonen toestand van „overtrading” kunnen spreken, zooals b.v. ook in 1914 heeft bestaan. Er is echter meer.

Ieder, die zich met eenige zorg rekenschap geeft van de economische toestanden in dit Gewest, moet wel getroffen worden door de groote mate, waarin alle welvaart en bedrijvigheid berusten op enkele cultures. Ter Oostkust bestaat niet, zooals in Europa en zelfs op Java met zijn 35 miljoen inwoners, eene groote zelf-produceerende en consumeerende bevolking; de bevolking is integendeel gering en bereikt nog niet 1 miljoen zielen, waarvan een zeker gedeelte voor den handel buiten beschouwing blijft. Er is geen zelfstandig economisch leven; er zijn moderne agrarische groot-bedrijven, wier resultaten goeddeels afhankelijk zijn van markt- en andere verhoudingen in Europa en Amerika en om deze reden hebben zich groepen Europeanen, Chinezen en Inlandsche werklieden gekristalliseerd. Er is geen groote bevolking met zelfstandige koopkracht. Er is geen veelzijdigheid. De Inlandsche maatschappij verkeert integendeel nog in hetzelfde primitieve stadium als waarin zij was toen de kolonisatie begon; het is juist een karaktertrek van tropische kolonisatie, dat zij de Inlandsche maatschappij niet ontwikkelt, zoodat de meest moderne verhoudingen naast de meest primitieve voorkomen. Al deze omstandigheden hebben inderdaad den snellen groei van Deli veroorzaakt, maar zij geven tevens aan deze samenleving iets instabiels.

Wil men zich dus over den toekomstigen vooruitgang van dit Gewest rekenschap geven, dan heeft men zich in de eerste — en bijna in de eenige — plaats af te vragen in hoeverre de Europeesche cultures ontwikkelingsmogelijkheden in zich bergen. En wat dan wederom dadelijk opvalt is de groote afhankelijkheid der Oostkust, een feit waarop wij reeds in onze verslagen over 1918 en 1919 wezen, doch dat onder de tegenwoordige omstandigheden nog sterker geaccentueerd dient te worden. Het Gewest dankt zijn bloei aan eenige cultures, terwijl de markt van een der belangrijkste producten in overwegende mate door de koopers beheerscht wordt. De wereldproductie van dit artikel neemt automatisch in een snel tempo toe, terwijl niemand kan zeggen of de consumptie zich aan dit aanbod zal kunnen blijven aanpassen. De ontginningen geschieden met geïmporteerden arbeid, die reeds noodzakelijkerwijze duur is en nog duurder zal worden, daar de levensstandaard wel nimmer tot het vooroorlogspeil zal terugkeeren. In verband hiermede is het een zeer sprekend feit, dat de immigratie van Java, vóór de cultuurcrisis begon, op zulke ernstige bezwaren stuitte en er b.v. midden 1920 een belangrijk tekort aan werkkrachten was.

Eveneens afhankelijk is het Gewest van het buitenland

voor zijn voedselvoorziening en dat wel op eene wijze, die letterlijk uniek is in Indië. De ver-gaande gevolgen hiervan heeft men in 1919—1920 ten volle kunnen waarnemen. Als een belangrijk lichtpunt is de sterke toename der eigen rijstproductie in die periode te beschouwen; zij biedt ten minste een basis voor een onafhankelijke samenleving. Gehoopt kan slechts worden dat zij bestendig blijft.

De vraag of de zoo opvallende ontwikkeling van Deli slechts voor korten tijd onderbroken is of niet, hangt dus af van de toekomst zijner cultuurproducten en van de ontwikkeling der wereld-situatie. Het antwoord op deze vraag zal dus ver buiten Deli gegeven worden en is thans onmogelijk vast te stellen. Men kan als vaststaand aannemen, dat de lage rubberprijzen nog vrij lang zullen aanhouden en dat zij zich ook daarna slechts moeizaam opwaarts zullen bewegen, aangezien de wereldproductie te groot is voor de koopkrachtige vraag en de voorraden nog aanzienlijk zijn. Verdere uitbreiding der cultuur zal dan ook voorloopig wel niet plaats hebben en het valt niet te ontkennen, dat hiermede een machtige factor voor den vooruitgang van het Gewest is uitgeschakeld.

De tabak verkeert zeker in gunstiger omstandigheden; evenals in Deli's eerste jaren kan men thans wederom zeggen, dat de welvaart van het Gewest op deze cultuur berust. Vergeten mag echter nimmer worden, dat haar bloei berust op haar beperkt karakter.

De impuls voor nieuwe snelle ontwikkeling moet dus van andere cultures uitgaan, zolang geen meer intensieve ontwikkeling van het Gewest optreedt, b.v. door opkomst van industrie, waarvoor de kansen echter niet groot lijken. Het is geheel onzeker wat de toekomst op dit gebied zal brengen. Vaststaand is slechts, dat de ontwikkeling der Oostkust op een critisch punt is gekomen, en dat in de naaste toekomst over de mogelijkheid van vele jaren beslist zal worden.

Een meer rustige en intensieve ontwikkeling dan de schokkende en extensieve van tot dusverre kan ten slotte slechts nuttig zijn. De basis van het economisch gebouw van dit Gewest is te smal; innerlijke concentratie en intensivering is voorwaarde voor eene nieuwe gezonde opwaartsche beweging.

Kosten van levensonderhoud in Denemarken. — Aan het vraagstuk van de wijze, waarop de kleinhandelsprijzen en kosten van levensonderhoud de daling der groothandelsprijzen volgen, werd in dit blad reeds meer dan eens de aandacht gewijd.

Over Denemarken bevat thans het „Danish Foreign Office Journal” eenige gegevens ten aanzien van het verloop van de kosten van levensonderhoud aldaar. Het indexcijfer wordt vastgesteld op grond van het budget van een arbeidersgezin van vijf personen, welk budget thans dezelfde samenstelling wordt geacht te hebben als in Juli 1914. Zooals bekend werkt men op deze wijze met tot op zekere hoogte fictieve groot-heden, daar de oorlog in de samenstelling van een dergelijk budget wijzigingen heeft gebracht. Deze overweging heeft het Bureau van Statistiek der gemeente Amsterdam er in September 1920 toe geleid, aanvankelijk naast het oorspronkelijke, sinds December alleen, het index-cijfer te berekenen op grond van de samenstelling der uitgaven in Maart 1920.

Als grondslag dient dus in Denemarken een arbeidersgezin van bovengenoemde sterkte, dat in Juli 1914 een inkomen had, overeenkomend met Kr. 2000 's jaars. Hiervoor het indexcijfer 100 aannemende krijgen we het volgende overzicht:

		Uitgaven	Indexcijfer
Juli 1914	Kr. 2000	100
„ 1915	„ 2326	116
„ 1916	„ 2718	136
„ 1917	„ 3094	155
„ 1918	„ 3635	182
„ 1919	„ 4221	190
Jan. 1920	„ 4838	242
Juli 1920	„ 5234	262
Jan. 1921	„ 5289	264
Juli 1921	„ 4743	237

Een daling over het 't laatst beschouwde halfjaar dus van 27 punten of 10,2 percent. Ter vergelijking diene hierbij, dat van December 1920 tot Juni 1921 het Amsterdamsche cijfer van 103,7 op 97,3 kwam, een daling dus van 6,4 punten of 6,2 percent.

Bij de berekening neemt men de volgende groepen in aanmerking:

Voedsel:

- Vleesch (incl. varkensvleesch) en vleeschproducten.
- Melk, kaas en eieren.
- Margarine, boter en reuzel.
- Visch (versch en gezouten).
- Brood.
- Bloem (enz.).
- Groenten en fruit.
- Suiker, kruidenierswaren, bier enz.
- Kleeren, schoeisel, wasch.
- Huishuur.
- Vuur en licht.
- Belastingen en onvoorziene uitgaven.
- Andere uitgaven.

In de voedselgroep daalden de uitgaven van 2625 kronen in Januari tot 2342 kronen in Juli, dus met 380 kronen ongeveer. Het cijfer voor deze groep was in Juli 1914 950 kronen. De daling is algemeen, behalve voor brood, groenten en fruit, waarbij stijgingen zijn te constateeren. In lakensche goederen valt een daling sinds Januari waar te nemen. Ook „schoeisel” vertoont eenige daling, hoewel deze meer sprekend is voor nieuwen aanschaf dan voor reparaties. De kosten van de wasch zijn ook gedaald, voornamelijk ten gevolge van de daling van de prijzen van zeep en soda. De huurstijging is wat grooter geweest in de provinciesteden en de landelijke districten dan in de hoofdstad. De gemiddelde stijging sinds 1916 is 38 percent geweest en de totale toeneming sinds 1914 41 percent. Voor vuur en licht zijn de jaarlijkse uitgaven sinds Jan. 1921 gedaald van 578 tot 401 kronen. De daling is voornamelijk het gevolg geweest van de daling van de prijzen van kolen en cokes, doch een zekere daling in den prijs van gas en petroleum is ook te bespeuren geweest.

Kleinhandelsprijzen. De verhoudingscijfers van verbruiksartikelen, in den handel gebracht door de Coöperatieve Winkelvereniging van „Eigen Hulp” te Amsterdam, Haarlem, Arnhem, Utrecht, Leeuwarden en 's-Gravenhage (voorheen E. H.), welke door het Centraal Bureau voor de Statistiek gepubliceerd worden, zijn de navolgende.

Artikelen	1915	1916	1917	1918	1919	1920	Aug. 1921	Sept. 1921
Böonen (bruine)	175	214	136	111	146	236	179	264
„ (witte)	200	259	338	221	238	331	221	269
Ervten (capuc.)	178	192	236	211	217	208	222	236
„ (grauwe)	157	177	220	191	209	248	243	257
„ (groene)	160	203	140	103	130	190	173	193
Gort	142	161	135	123	197	216	210	203
„ (boekweit)	171	200	292	312	292	367	279	279
„ (haver) ..	137	150	147	120	120	200	140	140
Kaas (Leids.)	160	179	221	207	253	286	274	274
„ (Gouds.)	133	123	126	177	195	221	255	261
Koffie.....	91	101	118	174	169	154	125	125
Margarine....	102	110	122	136	148	161	135	139
Meel (roggebl.)	104	130	144	130	130	231	—	—
„ (tarwebl.)	159	159	212	224	259	353	235	229
„ (boekw.)	152	195	324	362	314	352	286	281
Olie (boter) ..	127	149	235	409	381	271	168	168
„ (patent) ..	207	228	293	351	446	446	272	266
„ (raap).....	188	208	329	540	519	395	216	216
Rijst	112	122	125	122	169	328	175	175
Soda	117	283	267	417	283	417	167	167
Stijfsel	130	160	320	680	577	343	193	190
Stroop	125	154	179	193	200	207	179	179
Suiker (basterd)	107	115	116	120	147	218	151	151
„ (melis) ..	97	100	103	103	121	175	123	118
Thee	117	120	127	119	139	137	123	123
Vermicelli	203	207	272	268	300	338	279	272
Zeep (w. Brist.)	119	128	160	183	191	153	117	128
„ (zachte) ..	121	158	121	117	275	321	142	142
Zout	90	90	110	190	160	160	130	130
Gemiddelde verhoudingscijfers.	141	165	195	228	239	264	193	199

Bij beschouwing van deze cijfers neme men in aan-

merking, dat het voorkomt, dat een artikel tijdelijk door een of meer der 6 coöperaties niet werd verkocht, wat van invloed kan zijn op den loop der verhoudingscijfers.

De prijzen voor het jaar 1893 werden gelijk 100 gesteld.

De weekstaat der Javasche Bank. — Te beginnen met dit nummer zullen onder de voornaamste posten van den weekstaat der Javasche Bank ook vermeld worden de voorschotten aan het gouvernement (art. 16, 4e en 5e lid van het K. B. van 2 Jan. 1906 No. 26), welke post van steeds toenemende beteekenis wordt.

De genoemde passages luiden als volgt:

(4.) De Bank zal aan het Gouvernement, telkens wanneer de Gouverneur-Generaal dit tot tijdelijke versterking van 's Lands kassen noodig acht, voorschotten in rekening-courant verstrekken op voldoende onderpand, dat ook kan bestaan in Nederlandsche schatkistbiljetten of in Nederlandsch-Indische schatkistbiljetten, zullende evenwel deze laatste niet in onderpand mogen worden gegeven, dan nadat het aangaan van leeningen te laste van Nederlandsch-Indië en de uitgifte van Nederlandsch-Indische schatkistbiljetten wettelijk zullen geregeld zijn.

De verplichting tot het verstrekken van die voorschotten houdt op, zoodra en voor zoolang als het beschikbaar metaalsaldo der Bank beneden drie millioen gulden is gedaald.

(5.) Deze voorschotten mogen tegelijkertijd gezamenlijk niet meer dan vijf millioen gulden (f 5.000.000,—) bedragen en worden verstrekt tegen een rente niet hooger dan twee en een half percent 's jaars.

De bewoordingen van het vijfde lid schijnen op het eerste gezicht als maximum aan de regeeringsvoorschotten een bedrag van f 5 millioen te stellen. De bepaling wordt echter aldus geïnterpreteerd, dat tot f 5 millioen 2½ pCt. debetrente belast wordt, doch daarboven het Gouvernement het gewone tarief betaalt. De vraag mag gesteld worden, of dit inderdaad de bedoeling bij het vaststellen van het voorschrift is geweest en dit slechts niet zeer gelukkig werd geredigeerd, dan wel of, toen de omstandigheden een voorschot grooter dan f 5 millioen noodig maakten, de interpretatie zich aan deze noodzaak heeft aangepast.

OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN.

De Economist. — 's Gravenhage, 15 October 1921.

Mr. L. A. Ries, Malthus (slot); *A. Voogd*, Chaos.

Archiv für Sozialwissenschaft und Sozialpolitik. — Tübingen, Augustus 1921.

Edgar Jaffé †; *M. Weber*, Die Stadt. Eine soziologische Untersuchung; *Fr. Engels* und *K. Marx*, Das Leipziger Konzil; *Dr. W. Benjamin*, Zur Kritik der Gewalt; *Dr. R. Strigl*, Der Kapitalzins als Residual-Rente; *Prof. Fr. Oppenheimer*, Das Bodenmonopol.

The Economic Journal. — Londen, September 1921.

Prof. W. Ashley, The place of Rye in the history of English food; *Prof. H. Heaton*, The basic wage principle in Australian Wages regulation; *M. Elsas*, The internal purchasing power of the German mark; *J. Stamp*, The taxable-capacity of Ireland.

Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik. — Jena, September 1921.

O. Spann, Tausch und Preis nach individualistischer und universalistischer Auffassung; *R. Kerschagl*, Universalismus und Individualismus in der Methodik der Geldtheorie. Versuch einer dogmengeschichtlichen und Wirtschaftstheoretischen Kritik.

Revue d'Economie Politique. — Parijs, Mei-Juni 1921.

S. Zagorsky, L'évolution actuelle du bolchévisme; *P. Struve*, L'idée de loi naturelle dans la science économique; *P. Arminjon*, Le change égyptien depuis la guerre. Une expérience de stabilisation des chan-

ges; *R. Claeys*, L'indice du coût de la vie du bureau de statistique de la ville d'Amsterdam. (Suite et fin).

Idem. — Parijs, Juli-Augustus 1921.

J. Lescure, Banques de dépôt, banques d'émission et banques de réserve. Contribution à la théorie des banques; *J. Delevsky*, Les idées des „Narodniki” russes; *P. Struve*, L'idée de loi naturelle dans la science économique. (Suite et fin).

Journal de la Société de Statistique de Paris. — Parijs, Juli—Sept. 1921.

bevat o.a.:

Procès-verbal de la séance du 15 juin 1921; *G. Cadoux*, Aspects économiques du problème polonais; *P. Neymarck*, Notes de statistique historique: La liberté d'émigrer des habitants de Strasbourg; *A. Barriol*, Nécrologie: Arthur Cherwin.

La Réforme Sociale. — Parijs, Juli-Augustus 1921.

M. Vanlaer, La participation aux bénéfices; *L. Favaron*, La coopération de production; *E. Martin-Saint-Léon*, Les actions de travail; *Fr. Fagnot*, La participation des travailleurs à la gestion des entreprises; *H. Bourgin*, La socialisation des entreprises.

Idem. — Sept.-Oct. 1921.

J. Signorel, Un hommage à F. Le Play; *J. Choleau*, La colonisation Bretonne en France; *Dr. V. Parant*, L'habitation ouvrière à Toulouse.

Tijdschrift voor Economische Geographie. — 's-Gravenhage, 15 Aug.—15 Sept. 1921.

Prof. Dr. H. Blink, China en de Chineezzen.

Idem. — 15 October 1921.

Dr. C. Te Lintum, Electricische bemaling in Noord-Holland; *F. B. Löhms*, Een belangrijk cultuur-tech-

nisch werk. Partieele bemaling van het waterschap Vollenhove; *Prof. Dr. H. Blink*, De Aalandseilanden naar hun geographische en staatkundige positie; *J. C. F. van Sandick en V. J. van Marle*, West-Borneo; *Prof. Dr. H. Blink*, Opper-Silezië in 't verleden en heden; *Ed. Koppeschaar*, De Nederlandsche suiker-industrie na 1913.

The geographical Journal. — Londen, October 1921.

W. F. Hume, The Egyptian Wilderness; The Mount Everest expedition; *V. Stefansson*, The Canadian Arctic expedition of 1913 to 1918; *A. Trevor-Battye*, A theory of the origin of surface-polygons in polar lands.

Revue Générale de Droit International Public. — Parijs, Sept.-Dec. 1920.

E. Audinet, Des restrictions apportées aux droits patrimoniaux des sujets ennemis dans la guerre de 1914—1918.

MAANDCIJFERS.

GIRO-KANTOOR DER GEMEENTE AMSTERDAM.

	September 1921		September 1920	
	-Posten	Bedrag	Posten	Bedrag
Ontvangen en betaald:				
in contanten.	29342	f 12.798.465	84234	f 10.460.132
door overschrijving ¹⁾ .	66022	„100.691.375	53763	„ 73.441.957
Particuliere rekeninghoud.	12524 ²⁾	„ 33.602.081	9315 ²⁾	„ 21.669.787
Saldo te goed part. rek. uo.	—	„ 10.913.640	—	„ 4.678.688
Deposito's voor een jaar vast.	543	„ 917.100	—	—

¹⁾ Inclusief verrekeningen tusschen gemeentediensten, zijnde p.l.m. f 9.453.988,82 in de maand September 1921 en f 14.053.164,04 in de maand September 1920. ²⁾ Aantal.

RESUME UIT HET MONTHLY BULLETIN OF STATISTICS (LEAGUE OF NATIONS).

		Maandelijks gemiddeld.			1921						
		1913	1919	1920	Febr.	Maart	April	Mei	Juni	Juli	Aug.
Productie van steenkool (1000 tons)	Engeland	5,617	4,490	4,477	4,415	4,178	15 ⁴	15 ⁴	15 ⁴	3,866	4,215
	Ver. Staten	9,946	9,497	11,267	8,746	7,508	7,549	8,457	8,626	8,017	—
	Frankrijk ²⁾	786	420 ¹⁾	687	719	651	708	656	744	759	—
	Duitschland	3,887	2,240	2,527	3,003	2,504	2,809	1,780	2,373	2,532	2,584
Productie van ruw ijzer (1000 tons)	Engeland	869	627	678	471	392	61 ⁴	14 ⁴	1 ⁴	10 ⁴	95
	Ver. Staten	2,623	2,627	3,084	1,969	1,622	1,210	1,235	1,082	879	969
	Frankrijk	434	201	276	292	300	292	283	—	267	255
	Italië	36	20	7	—	—	—	—	—	—	—
Schepen op stapel eind der maand (1000 tons)	Engeland	1,957	2,994	3,709	Kwartaals-opgave	3,799	Kwartaals-opgave	3,530	718	Kwartaals-opgave	310
	Ver. Staten	148	2,967	1,310		1,103					
	Frankrijk	229	217	398		427					
	Italië ²⁾	125	315	364		352					
Imports (net-to)	Engeland 1000 £	54,931	121,784	142,861	88,970	84,854	81,472	79,076	81,100	71,396	78,583
	Ver. Stat. 1000 \$	146,405	311,146	427,579	197,638	234,624	244,510	197,631	178,495	172,132	188,392
	Frankrijk 1000 Frs.	701,778	2983,272	2950,412	1613,931	1742,908	1779,089	1565,508	1723,534	1460,117	1731,294
	Italië 1000 Lire.	303,803	1385,278	1321,845	1320,908	1502,298	1343,446	1195,407	—	—	—
Exports (binnenlandsche producten)	Engeland 1000 £	43,771	66,553	111,297	68,222	66,809	59,868	43,088	38,152	43,172	51,346
	Ver. Stat. 1000 \$	204,025	645,818	673,373	469,390	369,455	329,854	322,467	329,776	314,204	365,559
	Frankrijk 1000 Frs.	573,351	989,966	1869,563	1889,444	1686,426	1932,268	1648,635	1750,464	1563,055	1723,092
	Italië 1000 Lire	209,303	505,479	650,316	566,630	567,299	587,045	453,488	—	—	—
Scheepsbew.: Binnenkom. schepen (1000 tons)	Engeland (geladen)	4,089	2,464	3,043	2,546	2,862	2,625	3,080	3,326	3,365	3,439
	Ver. Staten (gel. en ballast) . .	4,440	3,892	5,344	4,292	4,619	4,859	5,324	5,616	5,757	—
	Frankrijk (geladen)	2,876	1,903	2,399	1,776	2,062	1,914	1,961	2,007	2,229	—
Index-cijfers: Groothand.-prijzen	Engeland (Board of Trade).	100	—	313.9	229.9	215.1	208.7	205.0	201.6	198.4	194.3
	Ver. Staten (Bureau of Labour Statist.)	100	212	244	167	162	154	151	148	148	152
	Frankrijk	100	356.9	510.3	378.1	360.5	344.4	330	325.5	333.0	—
Wisselkoersen: (wekel. gemiddelde)	New York op Londen	100	89.79	75.23	79.56	80.35	80.78	81.75	77.77	74.53	74.96
	New York op Parijs .	100	70.58	35.54	37.14	36.51	37.67	43.42	41.90	40.38	40.16

¹⁾ Inclusief de productie van Lotharingen. ²⁾ Vanaf 1920 inclusief de productie van Elzas-Lotharingen en het Saargebied.

³⁾ Inclusief Triëst. ⁴⁾ Vermindering tengevolge van de kolenstaking.

GIRO-OMZET BIJ DE NEDERLANDSCHE BANK.

	October 1921		October 1920	
	Posten	Bedrag	Posten	Bedrag
Voor rekeninghouders	45.816	f 2.038.688.000	38.093	f 2.366.194.000
waarvan door de H.-bank plaatselijk...	22.948	„ 1.672.793.000	15.620	„ 1.856.737.000
Ter voldoening van Rijksbelast.	1.720	„ 8.768.000	1.356	„ 17.525.000

POSTCHEQUE EN GIRODIENST.

	September 1920		September 1921	
	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag
Aantal rekeninghouders op u ^o .	17.863	—	43.638	—
Aantal rekeningen op u ^o .	18.498	—	44.721	—
Stortingen	90.136	41.145 102	259.077	83.780.706
Overschrijvingen:	46.729	96.218.227	—	—
a. bijgeschreven	—	—	141.620	235.276.646
b. afgeschreven	—	—	154.230	245.304.020
Afgeschrijvingen wegens cheques.	54.959	28.640.719	104.668	68.601.389
Totaal tegoed rekeninghouders op u ^o .	—	43.821.716	—	132.238.522

RIJKSPOSTSPAARBANK.

SEPTEMBER	1919	1920	1921
Inlagen	f 10.158.911	f 9.897.272	f 9.714.598
Terugbetalingen	„ 9.617.736	„ 9.819.016	„ 9.637.421
Tegoed der inleggers op ultimo	„ 260.973.182	„ 267.863.746	„ 277.395.071
Nom. bedr. der uitst. staatsschuldboekjes op ultimo	„ 36.463.200	„ 41.310.700	„ 43.818.200
Spaarbankboekjes:			
Aantal nieuw uitgegeven	11.654	10.582	9.531
Aantal geheel afbetaald	6.735	8.024	7.857
Aantal in omloop op ultimo	1.878.795	1.908.213	1.917.189

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. Disc. Wissels:	4 1/2	1 Juli '15	Zweeds. R.ksbk	5 1/2	19 Oct. '21
Bel. Binn. Eff.	6 1/2	19 Oct. '20	Bk. v. Noorw.	6 1/2	6 Juli '21
Bk. vrsch. in R.C.	6 1/2	19 Oct. '20	Zwits. Nat. Bk.	4	13 Aug. '21
Bk. van Engeland	5	3 Nov. '21	Belg. Nat. Bk.	5-5 1/2	19 Mei '21
Duitsche Rijksbk.	6	23 Dec. '14	Bank v. Spanje	6	4 Nov. '20
Bk. van Frankrijk	5 1/2	2 Juli '21	Bank v. Italië	6	20 Mei '20
Oostenr. Hong. Bk.	5	25 Juli '21	F. Res. Bk. N.Y.	4 1/2	2 Nov. '21
Nat. Bk. v. Denem.	5 1/2	5 Nov. '21	Avasche Bank	3 1/2	1 Aug. '09

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen Part. disconto	Berlijn Part. disconto	Parijs Part. discont.	N. York Call-money
	Part. disconto	Prolongatie				
19 Nov. '21	4 3/8	4 1/4 1)	4	4 3/8	—	5 1/2-6 1)
14-19 „ '21	4 3/8	4-1/2	4	4-3/8	—	3 1/2-6
7-12 „ '21	4 3/8	3 1/4-1/2	3 1/8-4	4-3/8	—	4 1/2-6
31 O.-5 N. '21	4 3/8-1/2	3-4	3 3/4-7/8	4-3/8	—	4-6
15-20 N. '20	3 7/8	4	6 1/4	4-3/8	—	6-7
17-22 N. '19	4 1/8-1/4	4-1/2	5 7/8-6	— 3/8	—	6-12
20-24 Juli '14	3 1/2-3/16	2 1/4-3/4	2 1/4-3/4	2 1/8-1/2	2 3/4	5 1/2-7 1/2

1) Noteering van 18 November 1921.

WISSELKOERSEN.

WISSELMARKT.

Londen was deze week zeer kalm. De slotkoers was iederen dag ongeveer op 11,36% en ook de dagelijkse schommelingen waren zeer gering. Parijs en België waren meer aangeboden en liepen regelmatig terug; Parijs van 20,85 tot 20,45, België van 20,10 tot 19,80. Marken waren prijshoudend. Na de stijging en plotselinge inzinking van Maandag bleef de koers ongeveer tusschen 1,05 en 1,10 schommelen. Dollars zetten de daling nog iets voort, maar bleven op ongeveer 2,84 nogal gezocht. Van Skandinavië was Stockholm weder vrij stabiel; de andere twee schommelden weder even sterk als steeds. Zwitserland was aangeboden en kwam op ongeveer 53,60. Spanje eveneens iets lager. Ook Buenos Aires en Batavia waren flauw. Batavia was ten slotte à 98 1/4 verkrijgbaar.

KOERSEN IN NEDERLAND

Data	Londen *)	Parijs *)	Berlijn *)	Weenen *)	Brussel **)	New York **)
14 Nov. 1921..	11.36 3/4	20.87 1/2	1.12 1/2	0.10 1/2	19.97 1/2	2.88 1/8
15 „ 1921..	11.35 3/4	20.82 1/2	1.10	0.10	20.10	2.86 1/8
16 „ 1921..	11.36 1/2	20.65	1.08 1/2	0.10 1/2	19.96 1/2	2.86
17 „ 1921..	11.36 1/2	20.5 1/2	1.08 1/2	0.11	19.84	2.83 3/4
18 „ 1921..	11.36 1/2	20.52 1/2	1.03 1/2	0.10 1/2	19.86	2.84 1/8
19 „ 1921..	11.3 1/2	20.45	1.03	0.10	—	—
Laagsted. w. 1)	11.35	20.40	0.99	0.09	19.80	2.83
Hoogste „ „ 1)	11.37 1/2	20.97 1/2	1.19	0.12	20.15	2.88 1/2
12 Nov. 1921..	11.36 1/2	20.87 1/2	1.13	0.09 1/2	19.96	2.86 3/4
5 „ 1921..	11.41	21.37 1/2	1.19	0.11	20.55	2.88 1/2
Muntpariteit..	12.10	48.—	59.26	50.41	48.—	2.48 1/4

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.

1) Particuliere opgave. 2) Noteering van 11 November

3) Idem van 4 November.

Data	Stockholm *)	Kopenhagen *)	Christiania *)	Zwitserland *)	Spanje 1)	Batavia 1) telegrafisch
14 Nov. 1921	66.50	53.50	42.—	54.50	39.60	98 1/4
15 „ 1921	66.60	59.50	40.75	54.15	38.90	98 1/4
16 „ 1921	66.35	52.30	40.50	54.20	39.30	98 1/4
17 „ 1921	66.35	53.—	41.50	53.90	39.20	98 1/4
18 „ 1921	66.30	53.—	41.10	53.45	39.10	98 1/4
19 „ 1921	66.45	52.85	41.10	53.65	39.20	98 1/4
L'ste d. w. 1)	66.20	52.10	40.—	53.30	39.—	98 1/4
H'ste „ „ 1)	66.60	54.40	43.40	54.60	39.75	98 1/4
12 Nov. 1921	66.55	54.25	43.—	54.40	40.10	97-98 1/2
5 „ 1921	66.95	54.05	39.50	53.95	39.10	98 1/2-99
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	48.—	100

*) Noteering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave.

Termijnnoteringen der Valuta-Kas.

Ecarts tusschen termijnnotering en contanten koers.

(week van 14-18 November 1921.)

	Londen.	Ult. Nov.	Ult. Dec.	Ult. Jan.
Hoogste B Koers	agio 1/2 ct.	agio 1 1/2 ct.	agio 1 1/2 ct.	agio 2 1/2 ct.
Laagste B „	Pari	„ 1 „	„ 1 „	„ 2 „
Hoogste L „	agio 1 „	„ 2 „	„ 2 „	„ 3 „
Laagste L „	Pari	„ 1 „	„ 1 „	„ 2 „

	New-York.		
Hoogste B Koers	Pari	disagio 1/4 ct.	disagio 3/8 ct.
Laagste B „	disagio 1/4 ct.	„ 3/4 „	„ 1 „
Hoogste L „	agio 1/4 „	Pari	„ 1/8 „
Laagste L „	disagio 1/4 „	disagio 1/2 „	„ 3/4 „

	Parijs.		
Hoogste B Koers	Pari	disagio 2 1/2 ct.	disagio 6 ct.
Laagste B „	disagio 3 1/2 ct	„ 6 „	„ 8 1/2 „
Hoogste L „	agio 2 1/2 „	Pari	„ 2 1/2 „
Laagste L „	disagio 1 „	disagio 3 1/2 „	„ 6 „

	Brussel		
Hoogste B Koers	agio 2 1/2 ct	agio 6 ct.	agio 9 ct.
Laagste B „	Pari	„ 2 1/2 „	„ 6 „
Hoogste L „	agio 5 „	„ 7 1/2 „	„ 12 1/2 „
Laagste L „	Pari	„ 5 „	„ 9 „

	Berlijn.		
Hoogste B Koers	agio 1 ct.	agio 1 ct.	agio 1 ct.
Laagste B „	Pari	Pari	Pari
Hoogste L „	agio 1 „	agio 1 „	agio 2 „
Laagste L „	Pari	Pari	„ 1 „

KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Lond. (in £ per £)	Zicht Paris (in cl. p. frs.)	Zicht Berlin (in cl. p. Mk)	Zicht Amsterd. (in cl. p. gld.)
19 Nov. 1921	4.00.37	7.22	0.37	35.25
Laagste d. week	3.96.87	7.22	0.36	34.90
Hoogste „ „	4.00.75	7.31	0.39	35.25
12 Nov. 1921	3.94.37	7.22	0.36	34.71
5 Oct. 1921	3.94.62	7.37	0.39	34.56
Muntpariteit .	4.86.67	5.18 1/4	95 1/4	40 1/16

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	4 Nov. 1921	12 Nov. 1921	14-19 Nov. '21 Laagste Hoogste	19 Nov. 1921
Alexandrië ..	Piast. p. £	97 7/10	97 7/10	97 7/10 97 7/10	97 7/10
*B. Aires 1) ..	d. p. \$	44 9/16	45	44 3/8 45 5/8	44 1/2
Calcutta	Sh. p. rup.	1 1/4 7/16	1 1/4 1/4	1 1/4 1/16 1 1/4 3/8	1 1/4 3/8
Hongkong	id. p. \$	2 9/16	2 7/8 1/2	2 7/8 1/4 2 9/16	2 8/16
Lissabon	d. per Mil.	5 1/4	5 1/4	4 1/2 5 1/4	4 7/8
Madrid	Peset. p. £	29.12 1/2	28.79	28.75 29.40	29.05
*Montevideo 1)	d. per \$	41	41 1/4	40 1/4 41 1/2	40 5/8
Montreal	\$ per £	4.27 7/8	4.31 3/4	4.32 4.39	4.38 3/4
*R.d.Janeiro ..	d. per Mil.	8 3/10	7 7/10	7 2/10 7 2/10	7 2/10
Rome	Lires p. £	96.75	96.37	93.75 96.50	96.16
Shanghai	Sh. p. tael	3/11 7/8	3/9 3/4	3/9 3/10 3/4	3/9 3/4
Singapore ..	id. p. \$	2 3 29/32	2/3 7/8	2/3 11/10 2/3 11/16	2/3 7/8
*Valparaiso ..	peso p. £	35.10	37/20	35.— 36.90	36.90 2)
Yokohama ..	Sh. p. yen	2 5/4	2 5 1/4	2 4 1/8 2 5 1/8	2 4 3/4

*Koersen der voorafgaande dagen. 1) Telegrafisch transfert.
2) Noteering van 17 November.

NOTEERING VAN ZILVER

	Noteering te Londen	te New York
19 Nov. 1921	39 1/4	69 1/4
12 „ 1921	38 1/4	66 3/8
5 „ 1921	39 7/8	69 1/2
29 Oct. 1921	41 1/8	71
20 Nov. 1920	49	75
22 Nov. 1919	74	135
20 Juli 1914	24 15/16	54 1/8

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 21 November 1921.

Activa.		
Binnenl. Wissels, Prom., enz. in disc.	H.-bk. f 163.337.424,42 1/2 B.-bk. „ 52.168.063,06 1/2 Ag.sch. „ 72.820.525,13 1/2	f 290.326.012,62 1/2
Papier o. h. Buitenl. in disconto	Idem eigen portef	38.487.657,—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.		38.487.657,—
Beleeningen	H.-bk. f 26.703.007,10 1/2 incl. vrsch. B.-bk. „ 18.884.254,87 1/2 in rek.-crt. Ag.sch. „ 72.303.181,44 1/2 op onderp.	f 117.890.443,42 1/2
Op Effecten	f 106.882.043,42 1/2	
Op Goederen en Spec.	11.208.400,—	117.890.443,42 1/2
Voorschotten a. h. Rijk		14.266.839,76
Munt en Muntmateriaal	Munt, Goud f 56.238.060,— Muntmat., Goud „ 519.730.929,59 f 605.968.989,59	
Munt, Zilver, enz.	8.694.731,17 1/2	614.663.720,76 1/2
Muntmat., Zilver		
Effecten	Bel. v. h. Res.fonds. f 5.344.515,25 id. van 1/2 v. h. kapit. „ 3.895.467,37 1/2	9.239.982,62 1/2
Geb. en Meub. der Bank		3.747.500,—
Diverse rekeningen		19.495.495,96 1/2
		f 1.108.117.652,16 1/2
Passiva.		
Kapitaal		20.000.000,—
Reservefonds		5.386.728,62 1/2
Bankbiljetten in omloop		1.023.695,65—
Bankassigatiën in omloop		1.930.956,41
Rek.-Cour. } Het Rijk f		
saldo's: } Anderen „	40.203.925,98	40.203.925,98
Diverse rekeningen		16.900.386,15
		f 1.108.117.652,16 1/2

NED. BANK 21 November 1921 (vervolg).

Beschikbaar metaalsaldo	f 400.756.987,19 1/2
Op de basis van 2/3 metaaldekking	186.558.879,71 1/2
Minder bedragen bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is	2.003.734.935,—
Verschillen m.d. vorig. weekst.:	Meer Minder
Disconto's	21.819.145,86 1/2
Buitenlandsche wissels	877.245,—
Beleeningen	5.045.444,32 1/2
Goud	60,—
Zilver	167.943,01 1/2
Bankbiljetten	16.039.165,—
Part. Rek.-Crt. saldo's	293.909,00 1/2

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opsch. schulden
21 Nov. 1921	605.969	8.695	1.023.696	421.349
14 „ 1921	605.969	8.627	1.039.735	41.185
7 „ 1921	605.969	8.628	1.054.282	45.683
31 Oct. 1921	605.969	8.921	1.056.405	48.855
24 „ 1921	605.969	9.149	1.020.628	54.765
22 Nov. 1920	636.141	19.937	1.063.063	96.350
22 Nov. 1919	632.160	5.854	1.033.194	85.564
25 Juli 1914	162.114	8.228	310.437	6.198

Data	Totaal bedrag disconto's	Hieraan Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Beschikbaar Metaal-saldo	Dek-kings-percentage
21 Nov. 1921	290.326	102.500	117.890	400.757	58
14 „ 1921	312.145	121.000	112.845	397.371	57
7 „ 1921	321.706	130.000	118.682	393.864	56
31 Oct. 1921	317.984	126.500	129.264	393.098	56
24 „ 1921	299.360	119.500	116.180	399.298	57
22 Nov. 1920	175.611	42.000	262.920	423.400	57
22 Nov. 1919	137.846	75.000	258.277	413.511	57
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.521 1)	75

1) Op de basis van 2/3 metaaldekking.

Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	14 November 1921	21 November 1921
Aan schatkistpromessen..	f 492.280.000,—	f 463.980.000,—
waarv. direct bij Ned. Bk.	121.000.000,—	102.500.000,—
Aan schatkistbiljetten ..	268.582.000,—	271.741.000,—
Aan zilverbons	34.568.641,—	33.843.759,50
— Onder de vlottende schuld is begrepen:		
Voorsch. aan de Koloniën	344.722.000,—	310.624.000,—
Voorschot aan Gemeenten	31 October	
voor door Rijk voor hen	48.363.001,54	
te heffen Ink. belasting		
	14 November	
Tegoed v.d. Postch. & G. dst	23.522.460,25 1/2	23.565.911,03 1/2

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opsch. schulden	Beschikb. metaal-saldo
12 Nov. 1921	187.750	294.500	89.000	111.050	
5 „ 1921	187.250	291.500	94.000	110.150	
29 Oct. 1921	186.500	292.000	105.500	107.000	
15 Oct. 1921	171.916	22.844	302.514	104.635	113.813
8 „ 1921	172.157	22.294	313.389	122.519	109.749
1 „ 1921	182.182	22.057	300.560	128.765	118.831
13 Nov. 1920	224.569	8.717	376.233	215.641	115.025
15 Nov. 1919	171.301	2.831	304.431	108.897	89.248
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 2)

Data	Dis-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Beleeningen	Voor-schotten aan het Gov. ncm.	Dioerse rekeningen 1)	Dek-kings-percentage
12 Nov. 1921		209.500		***	***	49
5 „ 1921		209.500		***	***	49
29 Oct. 1921		217.500		***	***	49
15 Oct. 1921	35.305	19.816	131.081	27.821	8.387	48
8 „ 1921	38.125	19.890	134.965	36.665	10.845	45
1 „ 1921	34.860	18.946	133.180	34.659	11.748	47
13 Nov. 1920	29.249	29.176	127.937	145.129	40.119	39
15 Nov. 1919	15.392	15.401	175.094	***	46.854	42
25 Juli 1914	7.269	6.395	47.934	6445.873	2.228	44

1) Sluitpost der activa. 2) Op de basis van 2/3 metaaldekking.

DE SURINAAMSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Andere opesch. schulden	Disconto's	Div. rekeningen ¹⁾
8 Oct. 1921....	1.534	2.200	1.082	1.952	341
1 " 1921....	1.519	2.131	1.263	1.959	218
24 Sept. 1921....	1.514	2.031	1.575	1.975	227
17 " 1921....	1.179	1.992	1.083	1.972	428
10 " 1921....	1.175	2.084	1.038	1.966	421
3 " 1921....	1.136	2.196	1.007	1.972	328
9 Oct. 1920....	1.053	2.137	852	1.812	641
11 Oct. 1919....	951	1.685	1.066	1.566	486
25 Juli 1914....	645	1.100	560	735	396

¹⁾ Sluippost der activa.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden pond sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
16 Nov. 1921	128.433	123.587	313.066	28.500	276.053
9 " 1921	128.421	124.403	314.118	28.500	277.008
2 " 1921	128.418	125.140	313.655	28.500	276.500
26 Oct. 1921	128.414	123.916	311.575	28.500	274.670
19 " 1921	128.417	123.684	312.694	28.500	275.530
12 " 1921	128.422	124.614	313.593	28.500	276.473
17 Nov. 1920	123.719	127.569	350.423	28.500	319.344
19 Nov. 1919	87.965	85.676	338.835	28.500	320.639
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dekking-perc. ¹⁾
16 Nov. '21	35.726	84.823	20.067	106.038	23.296	18,47
9 " '21	37.302	80.834	17.893	105.834	22.468	18,27
2 " '21	56.944	80.913	16.250	125.652	21.727	15,31
26 Oct. '21	87.576	82.203	13.533	161.509	22.948	13,11
19 " '21	79.715	86.416	14.794	156.809	23.183	13,51
12 " '21	64.851	80.372	15.016	134.790	22.258	14,86
17 Nov. '20	63.786	75.166	19.509	116.279	14.600	10,75
19 Nov. '19	34.789	80.816	23.268	95.324	20.708	17,49
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 2/3

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

DUITSCHER RIJKS BANK.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Darlehens-kassenscheine, in duizenden Mark.

Data	Metaal	Daarvan Goud	Kassenscheine	Circulatie	Dekking-perc. ¹⁾
15 Nov. '21	1.009.230	993.710	5.233.273	95.186.123	6
7 " '21	1.008.890	993.639	4.560.228	92.609.995	6
31 Oct. '21	1.007.868	993.631	4.589.992	91.527.679	6
23 " '21	1.063.464	1.023.632	3.310.196	88.144.195	5
15 " '21	1.038.565	1.023.633	3.193.609	87.728.207	4
7 " '21	1.039.765	1.023.699	2.850.678	87.461.651	4
15 Nov. '20	1.098.504	1.091.653	20.812.620	63.104.938	35
22 Nov. '19	1.111.596	1.090.763	9.526.765	31.319.050	34
23 Juli '14	1.691.398	1.356.857	65.479	1.890.895	93

¹⁾ Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels	Rek. Crt.	Darlehenskassenscheine	
			Totaal uitgegeven	In kas bij de Reichsbank
15 Nov. 1921	1.323.994	20.869.119	12.361.400	5.144.000
7 " 1921	755.207	13.860.368	11.790.800	4.473.000
31 Oct. 1921	881.474	18.302.663	11.938.400	4.501.600
23 " 1921	1.416.646	13.387.247	10.664.000	3.221.100
15 " 1921	1.047.408	16.886.905	10.655.900	3.107.900
7 " 1921	1.092.490	11.266.875	10.438.200	2.765.400
15 Nov. 1920	52.558.944	16.697.864	33.528.100	20.761.900
22 Nov. 1919	32.120.097	9.279.504	21.568.200	9.496.400
23 Juli 1914	750.892	943.964	—	—

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Goud	Waarvan in het Buitenland	Zilver	Te goed in het Buitenland	Buitgew. voorsch. a/d. Staat
17 Nov. '21	5.524.010	1.948.367	278.860	***	24.600.000
10 " '21	5.523.967	1.948.367	278.717	611.990	25.100.000
3 " '21	5.523.892	1.948.367	278.610	613.741	25.500.000
27 Oct. '21	5.523.866	1.948.367	278.421	614.479	25.100.000
18 Nov. '20	5.499.877	1.948.367	268.915	601.355	26.600.000
20 Nov. '19	5.576.574	1.978.278	284.782	—	25.800.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data als boven.	Wissels	Uitgezette Wissels	Beleening	Bankbiljetten	Rek. Crt. Particulieren	Rek. Crt. Staat
2.306.952	64.894	2.264.709	37.376.499	2.492.361	34.772	
2.709.847	65.787	2.209.816	37.522.085	2.624.942	32.567	
2.472.963	66.268	2.217.303	37.154.459	2.521.133	42.272	
3.226.915	437.145	2.054.705	39.256.257	3.804.150	37.351	
1.157.634	649.615	1.308.807	37.426.746	3.028.209	79.039	
1.541.080	—	769.400	5.911.910	942.570	400.590	

BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Metaal incl. buitenl. saldi	Beleening van buitenl. oorder.	Beleening van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleening	Circulatie	Rek. Crt. part.
17 Nov. '21	326.292	84.653	480.000	552.328	6.150.362	416.836
10 " '21	326.883	84.653	480.000	566.998	6.158.746	348.016
3 " '21	326.881	84.653	480.000	609.377	6.135.925	305.755
27 Oct. '21	327.714	84.653	480.000	592.080	6.110.722	250.893
18 Nov. '20	350.964	84.653	480.000	730.513	5.826.528	951.919
20 Nov. '19	352.103	84.955	480.000	384.651	4.668.899	2.281.641

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Goudvoorraad			Zilver etc.	F.R. Notes in circulatie
	Totaal bedrag	Dekking F.R. Notes	In het buitenland		
2 Nov. '21	2.800.257	1.839.142	—	145.414	2.408.122
26 Oct. '21	2.786.239	1.841.848	—	150.909	2.408.779
19 " '21	2.772.721	1.844.195	—	149.039	2.440.862
11 " '21	2.728.922	1.854.962	—	148.011	2.476.311
5 Nov. '20	2.001.673	1.331.473	77.514	168.056	3.354.180
7 Nov. '19	2.119.565	1.318.135	127.165	67.804	2.896.759

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Algem. Dekking-perc. ¹⁾	Percent. Gouddekking circul. ²⁾
2 Nov. '21	1.347.931	1.742.338	103.020	71,0	97,0
26 Oct. '21	1.371.075	1.738.556	103.607	70,8	96,7
19 " '21	1.384.076	1.717.698	103.034	70,3	95,1
11 " '21	1.463.799	1.724.865	103.070	68,5	91,8
5 Nov. '20	3.126.594	2.482.883	97.824	43,0	47,0
7 Nov. '19	2.623.075	2.807.688	86.267	46,8	54,6

¹⁾ Verhouding tusschen: den totalen goudvoorraad, zilver etc., en de opeisbare schulden: F. R. Notes en netto deposito's. ²⁾ Na aftrek van 35 pCt. der totale dekkingsmiddelen als dekking voor de netto deposito's.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Aantal banken	Totaal uitgezette gelden en beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
26 Oct. '21	809	11.420.993	1.268.844	13.238.841	2.965.968
19 " '21	809	11.477.260	1.254.799	13.349.552	2.961.392
12 " '21	809	11.602.099	1.243.802	13.485.257	2.942.400
5 " '21	809	11.615.287	1.215.740	13.413.944	2.956.092
29 Oct. '20	823	17.017.416	1.365.222	14.051.625	2.805.247
31 Oct. '19	783	15.598.438	1.402.026	13.821.061	2.181.473

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 21 November 1921.

Er is over het juist achter ons liggende tijdsverloop wel een eenigszins andere tendens op de internationale beurzen te constateeren, dan gedurende den laatsten tijd als regel het geval is geweest. Vooral te Berlijn is een bepaalde ommekeer te constateeren, die weliswaar nog niet zoo heel groote vormen heeft aangenomen, doch die toch opvallend was als kenmerk voor de nervositeit, waarin de hausse van de laatste maanden de beurs heeft gebracht. De oorzaak van de daling moet worden toegeschreven primo aan het inwerkingtreden van de verhoogde beursbelasting, secundo aan allerlei geruchten, die omtrent toekomstige politieke en economische maatregelen circuleerden. Het is niet te ontkennen, dat ten opzichte van de vrees voor drastisch ingrijpen voorloopig sterk wordt overdreven, wellicht niet het minst door hen, die hiermede een speculatief doel beoogen. Want, hoewel tegenover de eischen der groot-industrieelen tot het afstaan van de staatsspoorwegen en andere, door den Staat beheerde bedrijven, een storm van verontwaardiging is ontstaan, hoewel door de uiterst-linkse partijen zelfs een program tot het doorvoeren van ingrijpende veranderingen is voorgesteld, scherp ingaande tegen de plannen der groot-industrieelen (o.a. wordt geëischt deelname door de Regeering aan alle naamlooze vennootschappen met 25 pCt. van het aandeelenkapitaal en socialisering van den mijnbouw) is het niet te verwachten, dat dergelijke diep in het economisch leven ingrijpende veranderingen spoedig doorgevoerd zullen worden. Men tracht nu de agitatie ter beurse te verklaren door het gewone gezegde, dat de beurs de komende gebeurtenissen, ook die van een verre toekomst, verdisconteert, doch men zou hiertegenover kunnen stellen, dat dan voor een reactie nog geen reden zou hebben bestaan, althans niet voor een reactie van zoo vrij grooten omvang. Het is toch te verwachten, dat met een uitbreiding van de invloeds-sfeer van den Staat ook zou samengaan een nieuwe serie van noodzakelijk te maken onkosten, wellicht een vergroting van thans reeds te lijden verliezen, derhalve een nieuwe ontredening van het geldwezen en een terugslag hiervan, in den vorm van een hausse, op de beurs. Op grond van deze overwegingen hebben velen zich dan ook niet laten medeslepen door den wel krachtigen stroom van verkoop-orders en hebben zij er de voorkeur aan gegeven den eersten storm over zich heen te laten woeden.

Het heeft geen doel hier in alle bijzonderheden dezen loop van zaken in Duitsch-Oostenrijk, resp. aan de beurs te Weenen, nog eens naar voren te brengen. Men ziet reeds noteringen boven 1 miljoen. Aandeelen Assicurazione Generali zijn deze week verhandeld à 1 miljoen kronen en bleven gevraagd à 2½ miljoen. Onder deze omstandigheden kan men zeggen, dat de Oostenrijksche kroon als betaalmiddel feitelijk uitgeschakeld is, hetgeen beteekent, dat eerder nog aan een verdere stijging ter beurse moet worden gedacht.

De markt te Londen is over het algemeen vrij vast gebleven. In de eerste plaats was het wel de ontwapenings-conferentie te Washington, die hiertoe aanleiding heeft gegeven. Doch ook andere factoren hebben het hunne bijgedragen. De cijfers van den buitenlandschen handel van Groot-Brittannië over de maand October maken een zeer gunstigen indruk; de passiviteit is sterk verminderd en niet op eenzijdige manier. De uitvoer is toegenomen en de invoer is verminderd. Ook de ruime geldmarkt heeft zeer veel bijgedragen tot een optimistische opvatting van de naaste toekomst. Dat ondanks deze gunstige factoren een krachtige hausse zich niet heeft kunnen inzetten, moet worden toegeschreven aan de steeds voortschrijdende beweging tegen Engeland in Britsch-Indië. Toch wordt dit alles nog niet al te tragisch opgenomen; men erkent ter beurse van Londen de moeilijke tijden, doch koestert tovens de hoop, dat er middelen gevonden zullen worden om een catastrofe te voorkomen.

Ook Parijs is over het algemeen opgewekt van toon gebleven. Opmerkelijk was hier zelfs de goede stemming, welke voor aandeelen Royal Dutch bleef bestaan, ondanks de neiging tot verkoopen, welke van Amsterdam uitging. Vermoedelijk moet deze tendens worden verklaard uit de vaste houding van de beurzen te Londen en te New York, daar in Frankrijk zelf geen bijzondere aanleiding tot buitengewoon gunstige verwachtingen kon worden gevonden.

De markt te New York heeft feitelijk voor de beurzen der „geassocieerde landen" den toon aangegeven. En hier kan de vaste houding der beurs dan ook alleszins verklaarbaar worden genoemd. Na de aanvankelijke terughouding, toen bleek, dat de ontwapeningsvoorstellen van de V. S. in

goede aarde vielen, terughouding, veroorzaakt uit vrees van mindere bestellingen voor de „zware" industrie, is men anders over de toekomst gaan denken. De grootere draagkracht, die zonder twijfel het gevolg zal zijn van een vermindering der bewapeningskosten zal zich op voor de industrie gunstige wijze moeten uitspreken; het betreft hier dus voor de nijverheid niet anders dan een verplaatsing van de zijde, van welke de opdrachten komen, hetgeen geenszins een vermindering behoeft te beteekenen. En ook de algemeen economische toestand van de V. S. heeft tot een optimistische tendens medegewerkt. De geldmarkt is ruim en geeft geen teekenen van stroefheid, nu de goudstroom naar de Unie ononderbroken blijft vloeien. Weliswaar wordt de volledige ontplooiing van de capaciteiten der Verenigde Staten nog tegengewerkt door den deplorabelen toestand van de wereld in het oude Europa, doch algemeen gevoelt men aan de overzijde van den Oceaan aan de spits te staan van het wereldverkeer en dit geeft vertrouwen in de toekomst.

	14 Nov.	17 Nov.	21 Nov.	Rijzing of daling.
5 % Ned. W. Sch. 1918	89 ¹⁵ / ₁₆	90 ¹ / ₄	89 ⁹ / ₁₆	— ⁵ / ₈
4 ¹ / ₂ % „ „ „ 1916	88 ⁷ / ₁₆	88	87 ¹ / ₄	— 1 ¹ / ₁₆
4 % „ „ „ 1916	80 ¹ / ₁₆	80	80	— ¹ / ₁₆
3 ¹ / ₂ % „ „ „	75 ³ / ₈	75 ³ / ₈	74 ¹ / ₂	— 1 ¹ / ₈
3 % „ „ „	62 ⁷ / ₁₆	62 ⁷ / ₁₆	61 ³ / ₄	— 1 ¹ / ₁₆
2 ¹ / ₂ % Cert. N. W. S.	52 ¹ / ₂	52 ³ / ₈	52	— ¹ / ₁₆
5 % Oost-Indië 1915	91 ⁵ / ₁₆	91 ⁷ / ₈	91 ³ / ₄	+ ⁷ / ₁₆
6 % „ 1919	95	95 ¹ / ₄	94 ¹⁵ / ₁₆	— ¹ / ₁₆
4 % Oostn. Kronenrente	3 ¹³ / ₁₆	3 ¹³ / ₁₆	3 ¹³ / ₁₆	— 1
5 % Rusland 1906	6 ¹ / ₂	5 ¹ / ₂	5 ¹ / ₂	— 1
4 % Rusl. bij Hope & Co.	6 ¹ / ₂	6 ¹⁵ / ₁₆	6 ¹⁵ / ₁₆	+ ⁷ / ₁₆
4 ¹ / ₂ % China Goud 1898 ..	59 ¹ / ₁₆	59 ¹⁵ / ₁₆	59 ⁹ / ₁₆	+ ¹ / ₂
4 % Japan 1899	61	58 ¹ / ₈	59 ¹ / ₄	— 1 ³ / ₈
4 % Argentinië Buitn. .	55 ⁵ / ₈	55 ⁵ / ₈	54 ¹ / ₂	— 1 ¹ / ₈
5 % Brazilië 1895	54 ³ / ₄	58	58 ⁷ / ₈	+ ⁴ / ₈
7 % Staatsspoor	104 ¹ / ₄	104	104 ¹ / ₈	+ ¹ / ₈
7 % Amsterdam	103 ³ / ₄	102 ¹³ / ₁₆	102 ³ / ₄	— 1

In scherpe tegenstelling tot de markt te Wallstreet heeft onze beurs gestaan gedurende de afgelopen week. Zelfs in de afdeling voor staatsfondsen was een overheerschend lusteloze stemming op te merken. Dit is niet alleen toe te schrijven aan de eenigszins strafer geldmarkt, doch ook, en misschien zelfs in de eerste plaats, aan gedwongen verkoopen voor rekening van particulieren en instellingen. Aan belastingen en andere verplichtingen moet worden voldaan, terwijl geen inkomsten in voldoende mate binnenkomen. Zodoende moeten beleggingen liquide worden gemaakt.

De aandeelenmarkt is over het algemeen zeer ongeanimeerd geweest, hoewel er niet voor alle afdelingen één lijn werd getrokken. Het sterkst werden wel aandeelen Koninklijke Petroleum Mij. aangegepen in verband met de plannen, om het dividend in nieuwe aandeelen en niet in cash te voldoen. Deze maatregel werd hier in overwegend ongunstigen zin gecommentarieerd, hoewel practisch de dividend-politiek der directie niet verandert. Men beschouwt het voorstel echter als een verklaring van onmacht om in de naaste toekomst de benoedigde kasmiddelen op de open markt te verkrijgen. Na eenige dagen van minimaal herstel verlaat het fonds de markt dan ook vrijwel op het laagste punt.

Ten tweede werd de markt ongunstig geaffecteerd door de reactie in aandeelen Nederlandsch-Indische Handelsbank: De directie heeft het besluit genomen onmiddellijk de balans per 31 October j.l. te publiceren, waaruit is gebleken, dat de daling sterk geforceerd was. Toch kon het fonds in slechts onbeteekenende mate monteeren, gezien de lusteloosheid, die er allervvegen bestaat om zich bij de effectenmarkt te engageren, zelfs als de koersen zeer aanlokkelijk zijn. De overige cultuurwaarden echter konden zich vrijwel op peil houden. De suikerverkoopen, die gemeld worden, toonen aan, dat tot een prijs wordt gerealiseerd, die een geringe winstmarge overlaat.

De rubberafdeling reageerde wel eenigszins in aansluiting aan de algemeene tendens, doch de teruggang is hier uiterst beperkt gebleven. De vraag naar het product blijft levendig en doet de hoop ontstaan op een verdere verbetering. In ieder geval zijn er thans reeds verschillende maatschappijen, die met een geringe winst werken.

Tabakken bleven verlaten en eerder lusteloos. De omzetten echter waren nauwelijks van beteekenis. Dit is overigens het kenmerk van onze gansche beurs. Alleen in enkele waarden, als Koninklijke Petroleum Mij., H. V. A. en, in de laatste dagen, ook Ned.-Ind. Handelsbank, is een „hoek" op te merken; de andere fondsen worden slechts sporadisch verhandeld.

	14 Nov.	17 Nov.	21 Nov.	Rijzing of daling.
Amsterdamsche Bank	150	149 1/2	149	- 1
Koloniale Bank	107 1/2	102 1/4	105 3/4	- 1 3/4
Ned. Handel-Mij. cert. v. aand.	133 3/8	128	131	- 2 5/8
Rotterd. Bankvereniging	94 1/2	94	94 3/4	+ 1/4
Amst. Superfosfaatfabriek	54	51 1/2	49 1/2	- 4 1/2
Van Berkel's Patent	50 1/4	53 3/4	51 7/8	+ 1 3/8
Insulinde Oliefabriek	11 13/16	9 1/2	9 1/4	- 2 1/16
Jurgens' Ver. Fabr. pr. aand.	81 1/8	82 1/4	82	+ 7/8
Hollandia Melkproducten	175	169 3/4	160	- 15
Philips' Gloeilampenfabriek	235 3/4	240 1/4	236 3/4	+ 1
R. S. Stokvis & Zonen	578	578	578	-
Vereenigde Blikfabrieken	69	69	70	+ 1
Compania Mercantil Argent.	62 1/2	58 3/4	56	- 6 1/2
Cultuur-Mij. d. Vorstenland	133 7/8	128 3/4	131 1/4	- 2 5/8
Handelsver. Amsterdam	337	330 1/4	329 1/4	- 7 3/4
Holl. Transatl. Handelsver.	25	25	25	-
Linde Teves & Stokvis	77 1/2	77 1/2	76 1/2	- 1
Van Nierop & Co's Handel-Mij.	9 1/4	6 1/2	8	- 1 1/4
Tels & Co's Handel-Mij.	43	41	42	- 1
Gecons. Holl. Petroleum-Mij.	144 1/4	137 1/2	134	- 10 1/4
Kon. Petroleum-Mij.	436	400	393	- 43
Orion Petroleum-Mij.				
Afgest. Aand.	35	34 3/4	33 3/4	- 1 1/4
Steaua Romana Petroleum				
Mij. . . Afgest. Aand.	39 3/4	38 3/4	36 1/4	- 3 1/2
Amsterdam-Rubber-Mij.	110 3/4	104 3/4	105 3/8	- 5 1/8
Nederl. Rubber-Mij.	62	57 1/2	60	- 2
Oost-Java-Rubber-Mij.	179 1/2	165 1/2	168	- 11 1/2
Deli-Batavia	303	303	295	- 13
Deli-Maatschappij	261	246 1/4	240	- 21
Medan-Tabak-Maatschappij	280	279	279	- 1
Senembah-Maatschappij	377 1/2	369 1/2	360	- 17 1/2

De *scheepvaartmarkt* heeft op deze omschrijving geen uitzondering gemaakt; de fluctuaties zijn van geringe betekenis.

	14 Nov.	17 Nov.	21 Nov.	Rijzing of daling.
Holland-Amerika-Lijn	158	148	144 1/2	- 13 1/2
" " „gem.eig.	144 1/2	134	132	- 12 1/2
Holland-Gulf-Stoomv.-Mij.	95	95	95	-
Hollandsche Stoomboot-Mij.	50 1/4	50	50	- 1/4
Java-China-Japan-Lijn	102	100	100	- 2
Kon. Hollandsche Lloyd	26 1/4	25 1/4	24 3/4	- 1 1/4
Kon. Ned. Stoomv.-Mij.	86 1/2	85 3/4	82 1/4	- 4 1/4
Koninkl.-Paketaart Mij.	98 1/4	99 1/8	98	- 1/4
Maatschappij Zeeyart	64	65	64	-
Nederl. Scheepvaart-Unie	105 1/2	103 1/4	103	- 2 1/2
Nievelt Goudriaan	135	132	129	- 6
Rotterdamsche Lloyd	136	133 1/2	133	- 3
Stoomv.-Mij. „Hillegersberg”	63	62	52 1/2	- 10 1/2
" " „Nederland”	160 1/2	156 1/2	158	- 2 1/2
" " „Noordzee”	31 1/2	30 1/2	30 1/2	- 1
" " „Oostzee”	63 1/2	60	55 1/2	- 8

Alleen de *Amerikaansche afdeling* was opgewekt, indien men dit woord mag gebruiken voor een markt, die wel hogere koersen te aanschouwen geeft, doch voor het overige bijna geen belangstelling trekt. Af en toe wordt een arbitrage-affaire tot stand gebracht, doch gewoonlijk zijn de marges zoo klein, dat zelfs dit niet mogelijk is. In dat geval is er slechts handel van enkele aandelen tusschen particulieren.

	14 Nov.	17 Nov.	21 Nov.	Rijzing of daling.
American Car & Foundry	156	156	156	-
Anaconda Copper	99	97 3/4	100	+ 1
Un. States Steel Corp.	95	93 1/2	93	- 2
Atchison Topeka	99 1/4	99 1/4	102 1/4	+ 3
Southern Pacific	91	91	91	-
Union Pacific	142 1/2	141 1/4	143 3/4	+ 1 1/4
Int. Merc. Marine orig. Com.	13 1/8	13 3/8	14 3/8	+ 1 1/4
" " „prefs.	58	60 7/8	65 1/4	+ 7 1/4

De *geldmarkt* is iets aangetrokken; prolongatie noteerde ten slotte 4 1/2 a 4 3/4 pCt.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

De berichten omtrent de wintertarwe in de Vereenigde Staten zijn hier en daar minder gunstig. Vooral in het Zuid-Westen schijnt het te droog te zijn, waardoor in verschillende streken opnieuw gezaaid zal moeten worden; in andere streken is de stand evenwel zeer gunstig. Australië en Argentinië zenden gunstige weerberichten, terwijl ook de berichten uit Indië voor den volgenden oogst niet te

wenschen over laten. In Europa zijn de weerberichten niet bijzonder gunstig, doch in dezen tijd van het jaar behoeft men zich daarover nog niet bezorgd te maken. De prijzen van tarwe zijn in de afgelopen week niet veel veranderd. Na eene aanvankelijke daling op den 15den, toonde Chicago verdere neiging tot stijgen, en ook in Europa werden de prijzen goed gehandhaafd, ofschoon de vraag in de meeste landen nog niet zeer groot is. Indië ging voort, Australische tarwe te koop en tot voorverkoopers bevredigende prijzen. De verschepingen naar Europa waren tamelijk groot, en wederom voor het overgrootste gedeelte van de Vereenigde Staten en Canada. Met Argentinië komen af en toe zaken daar tot stand voor Januari/Februari afdaling. De prijzen daalden in de afgelopen week nog regelmatig, zoodat de Februari-termijn in Buenos-Aires op den 19den genoteerd werd op 11,05, tegen 11,85 op den 12den.

Ook in de maïs-prijzen kwam in de afgelopen week niet veel verandering. Chicago toonde neiging tot stijgen, hetgeen voornamelijk toe te schrijven is aan de kleine aanvoeren. De afladingen naar Europa zijn in de laatste week tamelijk klein geweest, waardoor in sommige markten behoefte begint te ontstaan voor spoedige levering, vooral nu de consumptie in verband met het koudere weder sterker werd. Toch werd een enkele lading La Platamaïs nog tot tamelijk lage prijs verkocht. Op het oogblik, dat wij dit overzicht schrijven, is de stemming in het algemeen waster.

Voor gerst begint de Donau steeds grooter leverancier te worden, doch de stoomende partijen vinden moeilijk plaatsing, aangezien Duitschland niet koopt. Dientengevolge zijn de prijzen nog vrij laag, niettegenstaande de betere vraag in het algemeen voor voeder-artikelen.

In h a v e r kwamen in Antwerpen groote zaken tot stand tot stijgende prijzen. Ook in andere landen ondergingen de prijzen eenige verbetering. De Engelsche markt voor lijnz a a d was tamelijk flauw gestemd. Op het Continent deed zich nu en dan een goede vraag voor in verband met de betere vraag voor lijnkoeken. De verschepingen van Argentinië zijn den laatsten tijd voor het grootste gedeelte bestemd voor Noord-Amerika. De voorraad in Buenos-Aires is wel eenigszins afgenomen, doch waar de nieuwe oogst voor de deur staat en de berichten daaromtrent nog steeds zeer gunstig luiden, bestaat er al zeer weinig vrees dat er een schaarschte zal ontstaan.

Markten in Nederland. Er werd door de Nederlandsche molenaars vrij veel tarwe gekocht, gedeeltelijk ook te Antwerpen op de veilingen der Regeerings-tarwe aldaar. Met Duitschland komen nog steeds geen zaken tot stand. De vraag voor maïs was in onze markt zeer sterk, vooral voor spoedige levering, waarvan de prijzen aan het eind der week met sprongen opliepen.

De loco-voorraad was bijna geheel geruimd en in verband hiermede werden ook voor spoedig arrivable maïs goede prijzen betaald.

De stemming voor rogge verbeterde eenigszins en zoowel voor disponible als voor aflading kwamen eenige zaken tot stand.

Ook gerst vond regelmatig koopers in matige hoeveelheden.

Voor lijnz a a d was de stemming, niettegenstaande de regelmatige verlagingen van de noteeringen in La Plata, tamelijk vast. Spoedige levering was sterk gevraagd en vooral op Maandag was de omzet zeer levendig.

Zie voor den staat volgende pagina.

SUIKER.

De suikermarkten verkeerden in de afgelopen week in eene kalme stemming.

De verkooplimate van de Cubaansche Regeeringscommissie bleef onveranderd (2 1/2 cents c. & f. New York). Tot dezen prijs en tot het equivalent hiervan c.i.f. Europa werden nog eenige partijen aan Amerikaansche raffinadeurs resp. naar Engeland en Frankrijk afgedaan. De noteeringen op de New Yorksche termijnmarkt liepen tegen het eind der week iets terug, n.l. tot 2,29 voor Januari, 2,23 voor Maart, 2,32 voor Mei en 2,41 voor Juli. De prijs van 4,11 cents voor Spot Centrifugals veranderde niet.

De thans afgelopen Cubaoogst heeft 3.936.000 tons opgebracht. Uit de ondervolgende statistiek blijkt, dat hiervan slechts 3.285.860 tons in de havenplaatsen ontvangen werden, zoodat de nog op de fabrieken liggende voorraden, die het voor binnenlandsche consumptie benodigde kwantum insluiten, ongeveer 600.000 tons moeten bedragen.

De Cubastatistiek luidt:

Noteeringen.

Data	Chicago			Buenos Ayres		
	Tarwe Dec.	Mais Dec.	Haver Dec.	Tarwe Dec.	Mais Dec.	Lijnzaad Dec.
19 Nov. '21	108	48 3/8	33 1/8	11,70 ¹⁾	7,35	16,10 ¹⁾
12 " '21	109	46 7/8	32 3/4	12,50 ¹⁾	7,50 ¹⁾	16,90 ¹⁾
19 Nov. '20	179	66 3/8	44 3/4	19,00 ²⁾	9,30	20,—
19 Nov. '19	230	132 3/8	72 1/8	14,70	6,80	24,65 ³⁾
19 Nov. '18	224	130 3/8	74 7/8	11,90	5,80	21,35 ³⁾
20 Juli '14	82	56 3/8	36 1/8	9,40	5,38	13,70

¹⁾ per November. ²⁾ per Februari. ³⁾ per Januari.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten	21 Nov. 1921	14 Nov. 1921	22 Nov. 1920
Tarwe*	13 1/2	13,—	26 50
Rogge (No. 2 Western) ¹⁾	12,—	11,75	25,—
Mais (La Plata)	182,—	188,—	300,—
Gerst (48 lb. malting) .. ²⁾	209,—	208,—	399,—
Haver (38 lb. white cl.) .. ³⁾	12 1/2	11,—	18,50
Lijnkoeken (Noord-Ameri- ka van La Plata-zaad) ⁴⁾	17,75	17,50	22,50
Lijnzaad (La Plata).... ⁴⁾	—	365,—	540,—

¹⁾ p. 100 K.G. ²⁾ p. 2000 K.G. ³⁾ p. 1000 K.G. ⁴⁾ per 1960 K.G. * Nr. 2 Hard/Red Winter Wheat.

AANVOEREN in tons van 1000 K.G.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	14/19 Nov. 1921	Sedert 1 Jan. 1921	Overeenk. t/dtoek 1920	14/19 Nov. 1921	Sedert 1 Jan. 1921	Overeenk. t/dtoek 1920	1921	1920
Tarwe.....	14.879	1.346.876	569.020	—	37.502	120.456	1.384.358	689.476
Rogge.....	—	140.826	171.165	—	542	752	141.368	171.917
Boekweit	—	7.082	2.825	—	576	—	7.658	2.825
Mais	15.953	887.869	364.768	—	90.051	58.694	977.920	422.462
Gerst	8.256	227.648	62.713	150	8.699	4.772	236.347	67.485
Haver	290	68.789	25.248	—	4.285	—	73.074	25.248
Lijnzaad	2.412	136.911	51.498	3.466	109.201	34.823	246.112	66.321
Lijnkoek	1.501	99.110	36.396	—	28.823	3.106	127.933	39.502
Tarwemeel	605	50.730	26.087	—	2.787	—	53.517	26.087
Andere meelsoorten	50	36.617	30.747	—	1.750	100	38.367	30.847

	1921	1920	1919
Weekontvangst t. 12 Nov.	21.000	2.924	4.383 tons
Tot. outv. 1 Dec.—12 Nov.	3.285.860	3.546.363	3.897.022 "
Werkende fabrieken	1	—	1
Weekexport tot 12 Nov.	33.000	13.956	68.006 "
Tot. exp. 1 Jan. - 12 Nov.	2.194.740	3.551.141	3.664.923 "
Totale voorraad 12 Nov.	1.090.000	280.968	176.799 "

Uit New York wordt bericht, dat er een wetsontwerp is ingediend om de Cubasuiker Commissie op 15 December a.s. te ontbinden, hetgeen alleen betrekking heeft op den nieuwen oogst. Hierdoor zou de positie van de Cubaplanters niet verbeteren.

In vergelijking met Cuba schijnt Java er veel gunstiger voor te staan. Zoals bekend, is de oogst van dit jaar geheel door de producenten verkocht tot een redelijken doorsneeprjs, terwijl het doorsneerendement van 77 afgemalen fabrieken ongeveer 9 pCt. hooger is dan verleden jaar. Gedurende October werden er van Java 260.000 tons verscheept tegen 200.000 tons verleden jaar.

De markt was vaster gestemd naar aanleiding van eenige vraag uit Britsch-Indië. Nadat Superieur tot f 12,— e.k. afgedaan was, verhoogden tweede hand houders hunne vraagprijzen tot f 12 1/2.

In den laatsten tijd bestond er nogal vraag voor disponibile Muscovados (No. 12/14), waarvoor bijna dezelfde prijs als voor witte suiker bedongen werd. De voorraden van Muscovados zijn thans echter opgeruimd.

Dezer dagen vond ook de eerste transactie uit den nieuwen Java-oogst plaats door den verkoop aan eene Japanische firma van 5000 tons Muscovados Juni-levering tot f 10 1/2, met verkoopters-optie in April/Mei te leveren tot f 11,—.

Op de Hollandsche markt vonden er geen omzetten van betekenis plaats. De noteeringen liepen eenigszins uiteen. De markt sloot voor Nov./Dec. tot f 21 1/4.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per loopende maand	Londen			New York 96 pCt. Centrif. fugal
		Tates Cubes No. 1	White Java f.o.b. per Nov./Dec.	Amer. Granulated c.f. Nov./Dec.	
16 Nov '21	/21 11/16	Sh. 55/6	Sh. 18/—	Sh. 21/3	\$ cts. 1,11/4,06
9 " '21	21 3/8	55/6	17/6	21/3	4,11/4,06
16 Nov. '20	—	100/—	41/—	—	6,51
16 Nov. '19	—	72/—	59/6	—	7,28
4 Juli '14	11 13/16	18/—	—	—	3,26

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons, Manchester, d.d. 9 November 1921.

In verband met de publicatie van het Ginnersbericht van heden hebben de Amerikaansche katoenmarkten een af-

wachtende houding aangenomen, zoodat prijzen dan ook slechts weinig gefluctueerd hebben. De stemming blijft echter flauw, terwijl New York gisteren gesloten was en er ook in Liverpool weinig omging, zoodat ten slotte de markt in het geheel slechts 50 punten gedaald is. De lang verwachte verlaging van het bankdisconto van 5 1/2 op 5 pCt. had geen invloed op de markt, daar deze daling reeds lang verwacht werd. Van Alexandrië zijn geen verdere berichten, doch Egyptische katoen wordt weinig gevraagd en prijzen zijn bepaald lager.

Zaken in katoenen garens, zoowel Amerikaansche als Egyptische, zijn van zoo weinig betekenis, dat over de markt niets te vermelden valt. De vraag is zoo gering, dat men algemeen short time denkt te werken, niettegenstaande het feit, dat vele fabrieken hunne werktijden weer hebben ingekrompen. De binnenlandsche vraag wordt beïnvloed door de geringe vraag naar manufacturen, terwijl de bidingen van de Oostersche markten zoo laag zijn, dat de spinnerijen beter stil kunnen staan dan dat deze bidingen geaccepteerd worden. De verdere daling van de Duitse markt heeft ook een ongunstigen invloed op de markt en over het algemeen moet men zich verwonderen, dat prijzen niet nog verder gedaald zijn.

De doekmarkt is geheel lusteloos. Er zijn geen aanvragen aan de markt en bidingen worden steeds slechter. Er gaat dan ook bijna niets om en enkele fabrieken zijn genoodzaakt heel lage bidingen te accepteren, waardoor prijzen nog meer gedrukt worden. Indië koopt nog niet, maar voor China, Burma en Zuid-Amerika bericht men enkele orders, hoewel deze toch ook niet van veel belang geweest schijnen te zijn.

	2 Nov.	9 Nov.	Oost. koersen.	1 Nov.	8 Nov.
Liverpoolnoteeringen.			T.T. op Indië	14 7/8	14 5/8
F.G.F. Sakellaridis	23.50	21.75	T.T. op Hongkong	2 3/4	2 7/8
G.F. No. 1 Oomra	7.75	7.50	T.T. op Shanghai	3/10	3/9 1/4

Manchester, d.d. 16 November 1921.

Het 4e Ginnersrapport van het Censusbureau is onmiddellijk na de verschijning van ons laatste bericht genubliceerd en het daarin genoemd aantal balen van 6.646.000 was veel hooger dan men verwacht had, zoodat prijzen daarop sterk gedaald zijn. Er is thans reeds meer gegind dan de oogstschatting van 6.547.000 balen en men verwacht thans, dat de oorst minstens 7 1/2 miljoen balen zal opleveren, dus een miljoen balen meer dan men verwachtte. De dagelijksche verkoopen van Amerikaansche katoen in Liverpool zijn dan ook reeds verminderd en bedragen gemiddeld niet meer dan 5000 balen, terwijl prijzen over het algemeen 1 d. per lb. gedaald zijn. Egyptische katoen toont weinig verandering.

De garenmarkt is geheel gedesorganiseerd sedert de daling van ruwe katoen. Koopers wachten liever nog wat en de vraag is zoo gering, dat de vergadering van de Spinners Federation van gisteren een voorstel heeft aangenomen

men om den Spinners van Amerikaansche katoen te vragen tot het einde van dit jaar slechts met halve productie te werken. Op de vorige vergadering had men besloten de markt voorloopig eens aan te zien, terwijl men voor Spinners van Egyptische garens geen gedragslijn wenschte voor te schrijven. De voorraden van kettinggarens en boomen beginnen weer toe te nemen en over het algemeen kan men kettinggarens nog moeilijker verkoopen dan inslaggarens. De vraag voor de binnenlandsche weverijen is slechts zeer gering en hoewel er wel eenige exportvraag is, is deze slechts van weinig beteekenis en beperkt zich hoofdzakelijk tot eenige kleine partijtjes voor Indië en China. Al de markten van het Vasteland zijn buitengewoon stil. Terwijl enkelen de tegenwoordige prijzen als veilig beschouwen, vooral omdat deze verliesgevend voor de fabrikanten zijn, zijn er anderen die meenen, dat prijzen nog verder zullen dalen in verband met de zeer ongunstige toestanden van den wereldhandel.

Over de doekmarkt is nog weinig goeds te vermelden. Men hoopt, dat de toestanden beter zullen worden, doch de overzeesche markten toonen nog weinig belangstelling, hoewel enkele exportfirma's nu en dan wel flinke partijen koopen. Er zijn dan ook slechts weinig orders aan de markt en de stemming van fabrikanten wisselt af met de dagelijkse fluctuaties in katoenprijzen, terwijl ook de weverijen thans denken over een georganiseerden korteren werktijd. Bij de beperkte aanvragen zijn prijzen van manufacturen bijzonder laag en indien de vraag van Indië werkelijk weer zou opkomen, zouden prijzen waarschijnlijk vrij spoedig stijgen.

9 Nov. 16 Nov. Oost. koersen. 8 Nov. 15 Nov.
 Liverpoolnoteeringen. T.T. op Indië $1/4 \frac{5}{8}$ $1/4 \frac{7}{8}$
 F.G.F. Sakellaridis 21,75 21,00 T.T. op Hongkong $2/7 \frac{1}{4}$ $2/7 \frac{1}{4}$
 G.F. No. 1 Oomra 7,50 7,00 T.T. op Shanghai. $3/9 \frac{1}{4}$ $3/9 \frac{1}{4}$

Noteering voor Loco-Katoen.

(Midling Uplands).

	19 Nov. '21	14 Nov. '21	7 Nov. '21	19 Nov. '20	21 Nov. '19
New York voor					
Midling ..	17,55 c	17,— c	18,90 c	17,55 c	38,40 c
New Orleans					
voor Midling	16,50 c	16,25 c	18,25 c	16,50 c	38,75 c
Liverpool voor					
Fy Midling	10,40 d	11,28 d ¹⁾	12,51 d ²⁾	13,91 d	24,65 d

¹⁾ 12 Nov. '21. ²⁾ 5 Nov. '21.

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens.
 (In duizendtallen balen).

	1 Aug. '21 tot 19 Nov. '21	Overeenkomstige perioden	
		1920	1919
Ontvangsten Gulf-Havens..	1962	1805	1348
" Atlant. Havens	720	448	1101
Uitvoer naar Gr. Britannië	551	585	886
" " 't Vasteland.	1578	845	743
" " Japan etc...			
Voorraden in duizendtallen	19 Nov. '21	19 Nov. '20	21 Nov. '19
Amerik. havens.....	1504	1338	1632
Binnenland.....	1497	1313	1149
New York	113	24	82
New Orleans	421	386	448
Liverpool	879	848	654

KOFFIE.

(Mededeeling van de Makelaars G. Duuring & Zoon, Kolff & Witkamp en Leonard Jacobson & Zonen).

Noteeringen en voorraden.

Data	Rio		Santos		Wisselkoers
	Voorraad	Prijs No. 7	Voorraad	Prijs No. 4	
19 Nov. 1921	1.782.000	12.400	3.001.000	15.500	$7 \frac{25}{32}$
12 " 1921	1.793.000	12.400	2.966.000	15.500	$7 \frac{29}{32}$
5 " 1921	1.749.000	12.450	2.968.000	15.500	8
19 Nov. 1920	503.000	7.750	2.549.000	9.600	$11 \frac{1}{16}$

Ontvangsten.

Data	Rio		Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
19 Nov. 1921....	75.000	1.821.000	153.000	3.480.000
19 Nov. 1920....	68.000	1.190.000	245.000	4.788.000

KAPOK.

(Opgave van de Makelaars Gebrs. van der Vies, Amsterdam.)
 Kapokstatistiek op 31 October 1921.

Importeurs:	Voorr.	Aanv.	Verk.	Voorr.
	1 Jan. tot 31 Oct.	31 Oct.	31 Oct.	op 31 Oct.
H. G. Th. Crone.....	507	4086	4593	—
Edgar & Co.	—	1412	1412	—
Van Eeghen & Co.	334	11899	12233	—
Hand. Venn. Maintz & Co.	—	9568	3568	—
Van Heekeren & Co.	—	100	100	—
Hoving & Beer.....	200	1013	1213	—
Internationale Prod. Cie.	1058	232	1290	—
Landb. Mij. „Geboegan”..	—	226	226	—
Mij. v. Hand., Ind. en Cult.	—	417	417	—
Mendes De Jong & Co...	—	1265	1265	—
Mirandolle Voûte & Co...	2253	18792	19045	—
Ned. Mij. v. Overzeehandel	500	8256	8756	—
S. L. van Nierop & Co.'s Mij.	933	6221	7154	—
C. Strauss—Evans.....	—	1482	1482	—
W. Tengbergen & Co.....	—	900	900	—
Voûte & Co.....	—	1200	1200	—
Weise & Co.....	270	7283	7553	—
Order.....	—	333	333	—
	6055	66685	72740	—

RUBBER.

De rubbermarkt opende vast, doch de stemming veranderde en prijzen liepen geleidelijk terug. Koopers waren meer terughoudend, aangezien de vraag van Amerika niet zoo belangrijk was als de week daarvoor.

De inschrijving te Amsterdam had een gunstig resultaat, zooverre het de aangeboden bijsoorten betreft. Voor de standaardsoorten was de belangstelling echter minder.

De slotnoteeringen op de termijnmarkt zijn:

einde voorafgaande week:

Prima Crêpe loco	55	c.	58	c.
" " Jan./Maart	56	"	$59 \frac{1}{2}$	"
" " April/Juni	58	"	$61 \frac{1}{2}$	"
Smoked Sheets loco	56	"	$58 \frac{1}{2}$	"
" " Jan./Maart	57	"	$60 \frac{1}{2}$	"
" " April/Juni	60	"	62	"

21 November 1921.

COPRA.

De markt was deze week vrij sterk fluctueerend, wegens een groot faillissement in Amsterdam.

Ten slotte had een en ander niet veel invloed op de prijzen. Het aanbod is betrekkelijk klein.

De noteering is:

Java f.m.s. f 30,—

21 November 1921.

METALEN.

Loco-Noteeringen te Londen:

Data	IJzer Cleo. No. 3	Koper Standard	Tin	Lood	Zink
21 Nov. 1921..	nom.	68.10/-	160.12/6	24.10/-	25.15/-
14 " 1921..	nom.	67.—/-	157.15/-	24.2/6	25.15/-
7 " 1921..	nom.	65.17/8	158.10/-	22.15/-	25.17/6
22 Nov. 1920..	nom.	78.12/6	231.5/-	30.15/-	33.10/-
20 Juli 1914..	51/4	61.—/-	145.15/-	19.—/-	21.10/-

HUIDEN.

Bericht van de firma Grisar & Co.

De La Platamarkt is stil, Duitschland toont niet de minste belangstelling voor exotische huiden en twijfelt aan eenige vastheid der valuta.

In gezouten La Plata is de voorraad uiterst klein en blijven de prijzen vast. Voor droge Buenos Aires zijn de aanbiedingen lager en offert men B. A. Americanos met 30 pCt. desechos a $8 \frac{1}{4}$ d. en Montevideo Americanos a $11 \frac{1}{4}$ d.

Noord-Amerika was deze week iets hooger en de stemming vast.

Javamar kt: Lusteloos. De inschrijving van 16 Nov. verliep zonder resultaat.

Inlandsche huiden: De Amsterdamsche Huidenclub verkocht in veiling October-productie 15 tot 20 pCt. lager dan die van September. De prijzen regelden zich naar de Duitsche veilingen.

Dinsdag veilt de Rotterdamse Huidenclub ca. 7000 huiden en 5500 vellen.

Aan de abattoirs zijn de prijzen gedaald tot 25/27 cts.
Loöistoffen: Lager. Aanbiedingen Mimosa op levering luiden £ 9,10,—, Quebracho £ 23,—.
Rotterdam, 19 November 1921.

VERKEERSWEZEN. SCHEEPVAART. GRAAN.

Data	Petro-grad Londen/ R'dam	Odessa Rotter- dam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotter- dam	Bristol Kanaal	Rotter- dam	Engel- land
14-19 Nov. 1921	--	--	12 cts.	3/9	20/-	20/-
7-12 „ 1921	--	--	13 cts.	3/3	20/-	20/-
15-20 Nov. 1920	--	--	--	--	60/-	60/-
17-22 Nov. 1919	--	--	f 30,- ¹⁾	8/6 ²⁾	210/-	65/- ²⁾
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11 ^{1/4}	1/11 ^{1/4}	12/-	12/-

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bor- deaux	Genua	Port Said	La Plata Rioter	Rotter- dam	Gothen- burg
14-19 Nov. 1921	7/6	13/9	16/-	20/6	5/6	9/-
7-12 „ 1921	7/9	13/-	16/-	21/-	5/6	9/-
15-20 Nov. 1920	17/6	23/-	20/-	--	15/-	--
17-22 Nov. 1919	60/-	80/-	70/-	47/6	f 10,-	Kr. 40
Juli 1914	fr. 7,-	7/-	7/3	14/6	3/2	4/-

¹⁾ Per ton stukgoed. ²⁾ Voor Britsche schepen.

Veertiendaagsch overzicht.

Sinds het laatste overzicht is de positie van den reeder er niet beter op geworden. De vrachten blijven op een dergelijk niveau gehandhaafd, dat geen enkele reis loonend is. Groote eerste klasse schepen, goedkoop uitgerust, kunnen echter vaak nog beter varen dan opleggen, doch van verlies is men zeker.

De uitgaande vrachten van Wales zijn in de afgelopen week iets vaster geworden. Er werd o.a. betaald voor Algiers 12/- en 16/6 voor Port Said. Van Wales naar Singapore werd 21/9 betaald. Deze verhooging van vrachten houdt verband met het feit, dat de thuishkomende ladingen van de Oost zeer schaarsch zijn en reeders dus weinig geneigd om daarheen te gaan. Ook wat betreft de La Plata markt geldt ongeveer hetzelfde. De uitgaande vrachten van steenkolen zijn in den laatsten tijd dan ook opgelopen tot 22/6. Door het grootere aanbod van tonnage om tegen dit cijfer uit te gaan, zijn zij echter in den loop van de laatste week weer gedaald tot 20/6 up river en bevrachters spraken reeds weer van 18/9 voor December afloading naar down river havens.

In nauw verband met deze vrachten staat natuurlijk de thuishkomende vracht van de La Plata. Eenigen tijd geleden is voor Februari-afloading eenige keeren 26/3 betaald, doch thans schijnt men niet meer dan 25/- te willen geven. De markt voor prompte booten is betrekkelijk vast, doch het cijfer van 20/- wordt niet overschreden.

De vrachten van Noord-Amerika naar Europa zijn ook betrekkelijk vast voor prompte booten, doch de vrachten zijn slecht. Naar U. K./Cont. werd 4/- per quarter betaald, terwijl naar Italië een boot werd bevracht tegen 19 cents per 100 lbs. naar 1, 19½ cents naar 2 en 20 cents naar 3 havens.

De vracht voor steenkolen van Noord-Amerika naar La Plata bedraagt ongeveer \$ 4,50. Van de Gulf werden weinig booten bevracht, terwijl van Cuba voor suiker \$ 5,75 werd betaald naar U. K. en Fransch Atlantische havens en \$ 6,75 naar Marseille, doch slechts voor prompte booten.

RIJNVAART.

Week van 12 tot 19 November 1921.

Ook in de afgelopen week was meer dan voldoende scheepsruimte voorhanden. De vracht Rotterdam/Ruhrhavens werd met 75 tot 70 cents per last genoteerd. De laatste dagen der week werd ook tegen daghuur bevracht en bedroeg deze 2½ tot 2¾ cents per ton per dag.

Het sleeploon Rotterdam-Ruhrhavens werd de geheele week met 50 cents tarief genoteerd.

Ook op den Bovenrijn was de stemming flauw. Den tijd van het jaar in aanmerking genomen, waren vrachten en sleeploonen zeer laag.

Het water in den Rijn is in de afgelopen week aanmer-

kelijk gedaald, hoewel de waterstand nog niet ongunstig te noemen is. Cauber Pegel noteerde einde der week Mtr. 1,12.

INKLARINGEN. IJMUIDEN.

Landen van herkomst	October 1921		October 1920	
	Aantal schepen	N. R. T.	Aantal schepen	N. R. T.
Binnenl. havens.	24	35.245	17	7.718
Groot-Brittannië	119	82.451	53	48.343
Duitschland . . .	38	62.334	35	32.561
Noorwegen	7	5.301	1	262
Zweden	22	13.281	12	4.484
Denemarken . . .	4	2.067	5	2.231
Rusland-Oostz.h.	2	1.355	--	--
Finland	33	20.775	51	27.152
België	5	2.501	4	631
Frankrijk	12	3.668	13	5.975
Spanje	3	2.619	3	2.386
Portugal	2	1.546	3	2.915
Oosten-Hong., Griekenland . . .	--	--	1	1.118
Levant	4	5.576	2	2.973
O. Westk. Afrika	1	879	4	6.775
Ned. Oost-Indië . .	3	12.251	4	16.421
Vereen. Staten . .	10	32.731	5	12.731
Ned. West-Indië- Ned. Antillen . .	3	6.200	3	4.990
Argent., Uruguay	6	24.132	6	29.880
Over. Z.-Amerika	--	--	3	10.370
Totaal	298	314.913	225	219.898
Periode 1 Jan.— 31 October	2.188	2.407.998	1.881	1.735.746
Nationaliteit.				
Nederlandsche . .	126	188.516	104	139.897
Britsche	64	55.350	26	32.475
Duitsche	68	36.944	79	26.975
Noorsche	15	7.859	4	1.415
Belgische	3	2.315	4	5.078
Fransche	5	5.109	2	1.318
Zweedsche	13	9.842	4	1.499
Deensche	1	1.106	--	--
Vereenigde Stat.	2	7.604	2	8.093
Andere	1	268	1	3.148
Totaal	298	314.913	225	219.898

(Vereenigde Scheepaganturen van
Halverhout & Zwart en Zurmühlen & Co.)

VLISSINGEN.

Landen van herkomst	October 1921		October 1920	
	Aantal schepen	Bruto M ³ .	Aantal schepen	Bruto M ³ .
Binnenl. havens.	3	21.960	2	28.221
Groot-Brittannië	31	196.815	31	196.942
België	--	--	1	1.242
Portugal	--	--	2	833
Italië ¹⁾	4	12.103	2	628
Levant ²⁾	15	5.473	6	3.126
Midden-Amerika- Eng. W. Indië	1	970	--	--
Totaal	51	215.361	44	230.992
	3	21.960		
Nationaliteit.				
Nederlandsche . .	3	21.960	35	227.542
Britsche	32	192.398	1	1.242
Duitsche	11	19.226	5	793
Belgische	6	2.487	2	1.063
Fransche	--	--	1	352
Deensche	1	280	--	--
Lettische	1	970	--	--
Totaal	51	215.361	44	230.992
	3	21.960		

¹⁾ Bijleggers. ²⁾ Sleepbooten.

(B. Stofkoper.)

Vestigingen van de Friesche Bank.

Kapitaal en reserve:
f 4.500.000

DE RECORD SIGAREN
VAN NEDERLAND.

VERKRIJGBAAR BIJ DE
VOORNAAMSTE WINKELIERS
FABRIKAAT F. VAN GARDINGE & CO
EINDHOVEN — HOLLAND

AANDEELEN

IN ORIGINEELE
ONTWERPEN
WORDEN VER-
VAARDIGD TER
DRUKKERIJ VAN

NIJGH & VAN DITMAR'S
UITGEVERS-MAATSCHAP
ROTTERDAM

ZOOEVEN VERSCHEEN:

SOMBERE KLANKEN

een adres aan de beide Kamers der Staten-Generaal

door het

VERBOND VAN NEDERLANDSCHE
FABRIKANTEN-VEREENIGINGEN

Prijs f 0.90

NIJGH & VAN DITMAR'S UITGEVERS-MIJ. ROTTERDAM

Hollandsche Stoomboot Maatschappij. Amsterdam—Rotterdam.

Geregelde afvaarten van
AMSTERDAM naar:

Londen en Hull.
Leith (Glasgow, Edinburgh),
Aberdeen en Dundee.
Liverpool, Manchest., Belfast,
Cork en Dublin.
Southampton, Plymouth, Fo-
wey, Bristol en Swansea.
West-Afrika {((Goudkustlijn).
(Kameroenlijn).
(Congolijn).
Zuid- en Oost-Afrika Walfisch-
baai tot Beira (incl.)

Ruime loods en. Spoorwegaansluiting.
Billijke vrachten. Afvaartkaarten worden
desverlangd geregeld toegezonden. De
stoomschepen vervoeren een beperkt aan-
tal passagiers.

FRANSCH-HOLLANDSCHE
OLIEFABRIEKEN

„CALVE-DELFT”
TE DELFT

ARTIKELEN:

Delftsche Slaolie
Arachide-olie
Sesam-olie
Soya-olie
Bakkers-olie
Plantenvet Delfia
Cocos-olie N. O. F.
Palmpittenolie N. O. F.
Grondnotenkoeken en -meel
Sesamkoeken en -meel
Cocosmeel
Palmpittenmeel

NAAMLooZE VENNOOTSCHAP

Wilton's Machinefabriek en Scheepswerf ROTTERDAM

Scheepsbouw en Machinefabriek

Speciale inrichting voor reparatiën van elken omvang

Drie droogdokken met lichtvermogen tot 14000 ton

Dwarshelling

Drijvende kranen met lichtvermogen tot 120 ton

Telefoon: 7303 en 7304

Telegramadres: „WILTON” Rotterdam